

The Project Gutenberg eBook of Hunger: Book One, by Knut Hamsun

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook

Title: Hunger: Book One

Author: Knut Hamsun
Translator: Elhanan Segal

[Release date: April 30, 2006 [EBook #18291

Language: Hebrew

Credits: Produced by Tal Benavidor and the Online Distributed Proofreading Team at <http://dp.rastko.net>

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HUNGER: BOOK ONE ***

כמה שגיאות בטקסט המקורי תוקנו. התיקונים מסומנים ע"י קו תחתי בצבע אדום. כאשר מצביעים עם הסמן על טקסט מתוקן, מופיעה אינפורמציה נוספת לגבי התיקון שנעשה. למשל: טקסט מתוקן.

קנוט הַמְסוֹן.

רעב

רומן פסיכולוגי.

תרגום
א. סגל.

ספר ראשון.

הוצאת „תושיה“.

ווארשא. תרנ"ט.
בדפוס מ.י. האַלטער ושותפו, נאַלעווקי 7.

РООВЪ т. е. Голодъ
.Психологическій романъ
.Соч. К. ГАМСУНА
.Перв. А. Сигаля
.Книга I
."Издание „ТУШІЯ

.ВАРШАВА. 1889
.Типографія М. И. Гальтера и Комп., Наловка 7

Дозволено Цензурою
Варшава, 6 Іюня 1899 Г

.א

[עמ' 3]

בכריסטיאניה, היא הקריה הנוראה המטביעה על כל איש את חותמה המיוחד, שם ישבתי אז—וארעב.

אני שכבתי בעליתי, ואשמע ממעל לי את קול השעון אשר השמיע את השעה הששית. הבקר כמעט כבר האיר

למדי, ושאוּן-מרוצה קם על המעלות. מתחת, על יד הדלת, במקום שהיו מדובקים עלי עתונים ישנים, הכרתי ברור

אך פקחתי את עיני, ואחל, כדרכי מאז, לחשוב אדות העינים הנעימים המחכים לי היום. בזמן האחרון נעשה מצבי קצת קשה: כל רכוש, כל חפצי, איש אחרי אחיו, עברו לידי ה"דוד", הוא המלוה; נהפכתי לאיש חלוש-עצבים ומתרגז על נקלה, וכבר אנוס הייתי פעמים לשכב במטתי כל היום, בגלל תמהון-ראשי. לעתים, בהראות לי ההצלחה פנים שוחקות, עלה בגורלי להשתכר במערכת איזה עתון-מן-השוק כחמש קרונות^[א] במחיר פיליטון.

הבקר אור; כבר יכלתי לקרא ברור את המודעה על יד הדלת וגם להכיר את האותיות הדקות והמטושטשות של ומן רב; לבסוף,

כאשר קמתי ולבשתי את בגדי, השמיע השעון מתחת את השעה השמינית.

אחר כך פתחתי את החלון, ואשקיף על פני הרחוב ואראה חבל שעליו מדי-בד, וכר נרחב; הרחק, אצל בית חרשת ^[עמ' 4] אָתָה יום נחמד;

הימים היו ימי הבציר, העת הנעימה והקרירה, שבה כל היקום פושט צורה ולובש צורה.

השאוּן, אשר נשמע מתחת, משכני אל הרחוב; חדרי הריק עם קרשי רצפתי, אשר התנדדו על כל צעד, דמה לארון-מת: אין מנעול לדלת, אין תנור; בלילה בלילה לא הסירותי את פוזמקאותי, כי לא היו מתיבשות עד הבקר. הדבר האחד אשר מצא חן בעיני הוא—הנדנדה^[ב] האדומה; על הנדנדה הזאת אהבתי להזות מדי ערב בערב ולהגות בעינים שונים... יחד עם כל פרץ-הרוח ודפיקת הדלתות ביצע התחתון נשמעו בחדר קולות-אנחה, ובעלי העתונים שאצל הדלת נגלה בקיע חדש.

קמתי, ואחפש בצרור אשר תחת מטתי,—אולי יש שם איזה דבר-מאכל; אין כל. אחרי כן נגשתי שנית אל החלון.

—אל אלהים הוא היודע—אמרתי אני בלבי,— אם יעלה בידי למצא איזה ענין לעסוק בו. תשובות של שלילה, הבטחות למחצה, דחיות בקש ודחיות סתם, תקוות חדשות נכזבות ונסיונות חדשים שאחריהם אין ואפס,—כל אלה כבר דכאו את אמיץ-רוחי. בזמן האחרון בקשתי משרת גזר בחנות, אולם אחרתי המועד, וגם לא יכלתי לתת את הערובה הדרושה, חמשים קרונות. בכל מקום מתיצב איזה שטן על דרכי.

בליט את קְזִינו,

למען הראות כבני חיל. הפקיד עבר בתוכנו, ויבחר את אלה אשר יצלחו למלאכה, וימשש את ידיהם, ויציע לפניהם שאלות משאלות שונות; הוא חלף על פני, ויניע בראשו, ויאמר כי לא אצלח, מפני שאני נושא משקפים על עיני. באתי אֶלְוִין לִבְטַח חד כלהב-סכין—אולם גם הפעם חלף הפקיד על פני, ורק הצטחק: הוא הכירני.—הדבר היותר גרוע היה זה, כי בגדי החלו לקבל צורה פחותה, באופן שלא יכלתי עוד לבקש לי „מעמד" בתור איש-צעיר הגון.

מה מאד התמיד הריש לשוב אלי כפעם בפעם! סוף סוף נשארתי מחוסר-כל: אין גם מסרק, אין אף ספר לקרא בשעת תוגה! במשך כל ימי הקיץ התנדדתי בשדות-הקברות או בפרדס-העירוני, ששם כתבתי מאמרים לעתונים, עמוד אחרי עמוד, על אדות עינים שונים איש מאחיו תכלית שנוי, מחשבות מזרות, הזיות ודמיונות של מוחי המבולבל; מפני היאוש הפניתי לבי אל הרעיונות היותר גרועים, אשר הרביתי לטפל בהם, למען לא יקבלום אחרי כן לדפוס. אחרי גמרי מאמר אחד, פניתי אל משנהו, באמרי תמיד אל לבי: בזמן מן הזמנים יעלה בידי! ואמנם, כשעלה בידי הייתי משתכר כחמש קרונות ליום.

סרתי מעל החלון, נגשתי אל הכיור, וָאָזָה מים על ברכי—למען תת למכנסי צורה יותר שחורה והגונה. אחרי עשותי זאת שמתי בצלחתי, כדרכי, ניר ועט-עופרת, ואצא. בהחבא ירדתי בלאט מעל המעלות, לבלי תראני גברת הבית; מועד שכר דירתי הגיע עוד לפני ימים אחדים, ובידי לא היה כסף לשלם לה.

הגיעה השעה התשיעית. רעש אופנים וקולות מלא את האויר באיזו מנגינת-בקר ממושכה, אשר התפרצו לתוכה שאון-הליכה ומשק שוטי הרכבים. הערבוביה הקולנית הזאת שמחתיני תכף, ותהי רוחי יותר טובה עלי. לא פלתי כלל, כי יצאתי אל אויר הבקר הלח למען טיל. מאד אני נזקק לטיול אשר כזה! הנני בריא כענק, ויכול הייתי לנשא על כתפי עגלה מלאה.

רוח נעים ושקט החל לפעם קרבי; רגש של שלווה עליזה מלאני. החלתי להתבונן בפני העוברים; קראתי את המודעות אשר על הקירות; עיני נפגשו במבט, אשר השלך עלי מבעד חלון המרכבה, שחלפה במהירות על פני; ואהי נפעל מכל מקרה ומכל ענין קל-ערך, אשר נפגשו ואשר נעלמו מעיני על דרכי.

רר שלא כרגיל,

ומתוך שמחה שוררתי לעצמי. לפני חנות של בשר עמדה אשה, ובידה סל, ותמכר נְקִינְקִים לארוחת הצהרים; ויהי כאשר עברתי על ידה, ותבטי עלי. לה היתה רק שן אחה קדומה. פני האשה הזאת עשו עלי רושם מגועל—כי מאד חלשו עצבי בזמן האחרון; שן ארוכה וצהובה בלטה מתוך עור-השנים כאצבע צרידה, וכמו נרגשו במבטה נְקִינְקִים שמנים. תכף אבד ממני התַּאֲבוֹן, וארגיש געל-נפש. בעברי דרך השוק שתיתי מים מהמַזְרְקָה; ואביט למעלה: השעון אשר על המגדל השמיע את השעה העשירית.

הלכתי לתעות הלאה ברחובות. עמדתי בקרן-זוית אחת מבלי כל צורך, ואסב אל מבוי^[ג], גם כן בלי כל הכרח. התאמצתי להיות עלז בבקר העלז הזה ולהתהלך כאיש מאָשר בתוך האנשים המאָשרים; האויר היה זך ושקוף, ושום עננה קלה לא העיבה את נשמתו.

לפני צלע על ירכו איזה זקן, זה עשרה רגעים. בידו האחת היה צרור, ומדי לכתו עמל בכל גופו. אני שמעתי, אין נאנק מרוב התאמצות; ועל לבי עלה, כי אפשר היה לי לשאת את צרורו—אך לא נסיתי להשיגנו.

על ה„גבול" נפגש אתי הַנְס פְּאוֹלִי, ויברכני לשלום, ויעבור במרוצה.—לאן הוא ממחר כל כך ללכת? על דעתי לא עלה כלל לבקש מאתו קרונה בתור הלואה; ואני נכון להחזיר לו בעתיד היותר קרוב את השמיכה אשר השאיל לי. כמוכן, אם אך ידמו חיי כמה שיהיה לחיי בן-אדם, לא אובה להיות אסיר-תודה לשום איש בגלל שמיכה או כיוצא בזה. אולי עוד היום אכתוב מאמר על דבר „הפשעים בעתיד" או אדות „חופש הרצון", או איזה דבר מעין אלה, דבר חשוב, לכל הפחות במחיר עשר קרונות... ומדי הגותי במאמר חשתי לפתע פתאם שאיפה להחל בו ולערכו, מבלי התמהמה; חשבתי לשים פעמי אל הפרדס אשר על יד הארמון, למצא שם ספסל ראוי לדבר, ולבלי עזוב אותו טרם יהיה נגמר כל המאמר שלו.

אך לנגד עיני, ברחוב, הוסיף לצלוע על ירכו נכה-הרגלים הזקן. וירגיזני מראה הכיעור הזה, אשר רחף מול עיני.

נדמה לי, כי אין קץ לנדודיו; הוא אחז אותה הדרך שהלכתי בה אני, באופן שצריך היה להיות מול עיני כל עת לכתי. לעגמתי נדמה לי, כי בכונה עמד מלכת על כל פרשת דרכים, למען דעת איזה הדרך אחז אני, ואחר כך הפשיל על גבו את צרורו ויוסיף ללכת בכל מאמצי כחו, כמו למען הקדימיני. בעל המום הזה החל להביאני לידי התמרמרות; הרגשתי, כי מצב-רוחי הטוב נגוז לאט לאט, כי את פני הבקר הצח והטהור העיבו צללים, אשר נקהלו מכל עברים. הוא דמה לשרץ גדול בעל דמות מכוערה, אשר השתרע לרוחב כל צלע הרחוב. ויהי בהגיעי עד קצה הרחוב, לא יכלתי עוד נשא את הענבי הזה; עמדתי אצל חלון אחד המְחֻסְנִים^[ד], למען תת לו היכלת לעבור הלאה. אולם כעבור רגעים אחדים, אחרי אשר שמתי פעמי קדימה, —הלך עוד הפעם בעל המום לפני. וארדוף אחריו, מבלי חשוב הרבה, ואשיגהו

ואך על כתפיו.

הוא עמד תִּכְף מלכת. אנחנו כוננו עינינו איש מול אחיו.

—תן נא לי כסף לקנות חלב!—אמר לאחרונה, וישח את ראשו הצדה.

כן; כעת הכל טוב ויפה!—מששתי בכיסי ואמר:

—לקנות חלב, כן. המ..! ימים רעים הימים האלה, ואני איני יודע, מדת מחסורך מה היא.

—מיום אתמול לא בא כל אכל אל פי, —ענה הלז. —אין לי אף פרוטה אחת, וכל עבודה לא יכלתי למצא עד היום.

—האם בעל-מלאכה אתה?

—כן, חרש מחטים.

—מה?

—חרש מחטים; ואולם גם לתפור נעלים אני יודע.

—זה הוא ענין אחר—אמרתי. —חכה פה רגע, ואביא לך כסף, אִירִים אחדים.

במהירות רבה הלכתי הלאה בדרך פיליטסְרְדָה, אל מקום משכן מְלוֹה ידוע לי ביציע השני; אף כי עד העת ההיא עוד לא בקרתי מעולם. בעברי דרך השער פשטתי מהר את מקטרני^[ה] ואגללהו ואקחהו תחת זרועי; אחרי כן עליתי על המעלות, ואמשוך בפעמון דלת בית-המלוה. אמרתי שלום, ואשליך את המקטורן על הספסל.

[עמ' 8]

—קרונה וחצי—אמר המלוה.

—טוב הדבר, —ענית. —לולא העיק לי המקטורן מתחת לזרועותי, כי עתה, כמובן, לא נתתיהו!

הוא מסר לידי את הכסף ואת הפתקא, ואמהר לשוב על עקבי. זה העסק עם המקטורן—אכן רעיון נפלא הוא! בידי ישאר די כסף לארוחה שמנה, ולעת ערב יגמר המאמר על דבר „הפשעים בעתיד“. החילותי תכף להביט על החיים בעינים יותר בהירות, ומיד מהרתי להפטר מבעל המום.

—אנא, קח נא!—אמרתי. —מאד ישמח לבי, כי פנית אלי.

הוא לקח את הכסף, ויביט עלי בעינים בוחנות. —מה זה הוא לוטש עיניו כל כך? לי נדמה, כי הוא מסתכל בברכי, ועוז-פניו הרגיזני. אולי זה הבליעל משהו בנפשו, כי אני באמת עני ואביון, כמו שמוכיחה חזותי? האם כבר כמעט לא גמרתי לכתוב מאמר במחיר עשר קרונות? מה לי לדאג דאגת העתיד, אם הרוח ממרום מפעמני ומתגעש בקרבי כל כך? מה למי שיהיה ולשאלה הזאת, אם מוציא אני מכיסי כסף לבטלה, או לא?—נלאיתי נשא את מבטו של

ני בכתפי ואמר:

—שמע נא, חביבי, הנך נוהג מנהג מגונה: להביט על ברכי אותם האנשים שמושיטים לך שקל.

הוא נגע בערפו בקיר, ויפער פיו. במוח העני התרוצצה מחשבה; הוא החליט בדעתו, כי אני לועג לו, ויושט לי את המטבע בחזרה.

רקעתי ברגלי, ובחרפות צויתי עליו לעזוב את הכסף אצלו. כי האמנם הוא חושב, כי לחנם טרחתי כל כך? אולי אני בעצמי חָיֵב לו את הקרונה הזאת; אני זוכר היטב את חובותי הנושנים; עליו לדעת, כי הוא עומד לפני איש ישר מכף רגל ועד ראש. באחת, הכסף לו הוא... אין כדאי להודות! לי בעצמי גרם הדבר עונג. שלום.

[עמ' 9]

ואלך לדרכי, סוף סוף נצלתי ממעני נכה-הרגלים, ועתה אוכל לשקט!—הלכתי שנית הלאה בדרך פיליטסְרְדָה, ואעמוד על יד חנות-מכלת. בחלון ראיתי מיני מאכל, ואחליט לקנות לי דבר מה, צידה לדרך.

—נתח גבינה ולחמנית צרפתית!—אמרתי, ואשליך את חצי הקרונה שלי על השלחן.

—גבינה ולחמנית במחיר כל הכסף? שאלה המשרתת בצחוק, מבלי הבט עלי.

כן, באחיר כל חמשים האִירִים, —ענית.

קבלתי את אשר דרשתי, ואמר „שלום“ למשרתת הזקנה ובריאת הבשר, ומבלי דעת נפשי מהרתי לרוץ בדרך ההר אל הפרדס שעל יד הארמון; ושם מצאתי לי ספסל מן היותר בודדים, ואחל להתעסק בתאוה רבה באכילה. מה טוב היה

מץ לבי התגבר;

ועל דעתי עלה, כי אין כדאי לכתוב אדות רעיון פשוט ומובן לכל כ„הפשעים בעתיד“, אשר אותם יוכל לדעת כל איש המכיר אף במעט מן המעט את ההיסטוריה; מצאתי את עצמי מסוגל לאיזה ענין יותר גדול, ואגמור בדעתי לכתב חבור בשלשה חלקים על דבר „ההכרה הפילוסופית“. כמובן, מקרה מכשר הוא זה לפני לשים לֶאֱל איזה מן הסופיזמים של הפלוסוף קנט... אולם כאשר הוצאתי מצלחתי את הניר, בחשבי לגשת אל המלאכה, לא מצאתי את עט-העופרת; הוא נשאר אצל המלוה, במקטרני.

אֶל אלהים, עוד הפעם נהפכה הקערה על פיה! דבבתי חרפות אחדות, קמתי בקפיצה מעל הספסל וארוץ רצוא ושוב לאורך המשעול. בכל השלך הס; הרחק, על יד מעון הקיץ של המלך, הוליכו שתי אומנות עגלות-ילדים, ומלבדן לא נראתה כל נפש חיה. לא ידעתי נפשי, וארוץ כמשתולל, רצוא ושוב, לפני ספסלי. הכל חלף כאבק

[עמ' 10]

ו עשרה אִירִים.

האלך שנית לפיליטסְרְדָה ואבקש להחזיר לי את עט העופרת? בכל אופן, עוד יהיה לי דִי פנאי לעריכת המאמר, טרם ימלאו המטילים את הפרדס. בחבור הזה אדות „ההכרה הפילוסופית“ תלויים עינינו רבים מאד! אולי טובת הכלל—מי יודע! אולי אתמך בזה תמיכה רוחנית בידי אנשים צעירים. —אחרי התישבי בדעתי החלטתי, שלא לנגוע בקנט; על זה

אפשר לי לפסוח, אם רק אעבור בשתיקה על השאלה של הזמן והמקום; בכל זאת לא אסכים לדעות רנן, הכומר הזקן רנן... עקר הענין הוא, לכתוב מאמר בעל כח וכך שורות; הדירה שלא שלם שכרה, המבט הנועז של הגברת, אשר פגשתי בבקר על המעלות,—אלה ענו את נפשי כל היום, וייתצבו לפני ברגעים היותר עליזים, מבלי אשר ידעתי מאין באו. מהרתי לעזוב את הפרדס ואחיש פעמי אל המלוה, למען קחת את עט העופרת שלי.

ברדתי מעל הר הארמון ראיתי שתי נשים הולכות. ומדי עברי על פניהן פגעתי באחת מהן בשרוּלִי, ואביט לאחרי; לה היו פנים מלאים, חורים קצת. לפתע פתאם אדמה ותיך באופן שאין לתאר; מדוע? לא ידעתי—אולי הודות למלה, אשר שמעה מאחד העוברים; אולי בגלל איזו מחשבה פתאומית, או אולי יען נגעתי אני בזרועה? חֶזֶק הגבוה התרומם וירד מה זה היה לה?

עמדתי, ואתן להן לעבור על פני; לא יכלתי ללכת הלאה—כל זה מוזר היה בעיני עד מאד! הייתי במצב-רוח היותר מרוגז, קצפתי נוראות על עצמי בגלל מקרה עט העופרת; רעיונותי אחזו פתאם ארחות עקלקלות, מפני השפעת איזה רוח-עוועים; חפצתי פתע להפחיד את הנשים האלה, לרדוף אחריהן זמן רב, ובכלל להעזי פנים נגדן ככל האפשר.—הנני משיג אותן שנית, הופך פתאם את פני ומביט בהן בחזקה, ובפגשי את מבטה, הנני בודה פתאם שם מושכה: אִילִילִי!—היא מתקרבת אלי, ואני מסביר פנים ומכריז בתוקף:

[עמ' 11]

—הנה תֵּאבְדִי את ספרך, עלמה!

—איזה ספר? שואלת בת-לויתה; ושתיהן הולכות הלאה.

רוע-לבי התגבר, וארדוף אחרי הנשים, בדעתי באותו רגע אל נכון, כי אני עושה הפעם מעשה שטות שאין למעלה ממנו, מבלי כל סבה; בראשי היה ערפל, באזני נשמע לחש מוזר. לשוא אמרתי בלבי, כי התנהגותי—מגונה מאד; עשיתי הַעֲוִיּוֹת משונות מאחורי העלמה, ואשרוק פעמים מדי עברי על פניה, שריקות גסות. התנהלתי הלאה בעצלותי, וארגיש את מבטה על גבי, ופני היו פני להבים מפני הבושה אשר בושתי בחוצפתי, שלא נשמע כמוה. לאט לאט נדמה לי, כי חלפתי הלכתי לי אל איזה מקום אחר, כי לא אני הוא זה המתהלך בצלע הרחוב, שחוח מרוב מבוכה.

כעבור כשני רגעים נגשה האשה אל בית מסחר הספרים של פֶּשֶׁה; ואני עמדתי אצל החלון הראשון, וכאשר קרבה יה שנית, ואמר:

—הנה תֵּאבְדִי את ספרך, עלמה!

—אבל איזה ספר?—שאלה בפחדאלי תדעי אֵת, באיזה ספר הוא מדבר?

והיא עומדת מלכת. אני מרגיש תענוג אכזרי למראה מבוכתה, סבר פניה הנבוכים מרהיב אותי. היא אינה יכולה בשום אופן להבין את קריאתי התכופה; אין אתה שום ספר, אף לא פסת ניר, ובכל זאת הנה מחפשת בצלחותיה, מסתכלת פעמים אחדות בכפיה, מפנה את ראשה, מעיפה עינה על המרצפת ומעמלת את מוחה הקטן והרך למען הבין, באיזה ספר אני מדבר. פניה משתנים, פעם הם מתאדמים ופעם מתחורים, והיא מנשמת בכבודות; כפתורי אדרתה נצבו לקראתי, כמו שורה של עינים נפחדות.

—למה אֵת שומעת לזו?—אומרת בת-לויתה ומושכת אותה אַחֲשֶׁבֶנָּה—הוא! האינך רואה, כי עיניו מְקַלְבֵּלוֹת?

אף כי זר הייתי לעצמי לגמרי, בהמצאי תחת ממשלת השפעות מוזרות ובלתי מבוארות—אך ראיתי היטב את כל הנעשה סביבי. כלב אדמדם גדול רץ לעבר רחוב טיבולי, ועל צוארו ענק צר, מזהב, חדש. הלאה, נפתח חלון ביציע השני, ועלמה הציצה משם, ותחל לכבס את השמשות מחוץ. שום דבר לא נעלם מהסתכלותי, הכל רחף לנגד עיני ולאחת—פתיל שוטלנדי על צוארה. חשבתי אותן לאחיות.

[עמ' 12]

הן סרו ותעמודנה אצל בית המסחר לתוי-זמרה של אִיסְלֶר, ותחלנה לשוחח ביניהן. וגם אני עמדתי. ואחר שבו לאחור, חלפו על פני, ותשימנה פעמיהן ישר אל מגרש אולף הקדוש. כל העת הלכתי בעקבותיהן. פעם הסבו פניהן ותעיפנה עלי מבט, חציו נפחד, חציו בוחן; על פניהן לא נכר כל קצף, וגבות עיניהן לא התקדרו. זאת הסבלנות אל חוצפתי הכלימתני כליל, ואוריד את עיני. לא חשבתי עוד לרדוף אחריהן, אך פשוט מרגש תודה לא חפצתי להסב עיני מהן.

ל מבוא-החצר.

ואני, בהשעני על פֶּנֶס-הַנֵּז שעל יד המזרקה, הקשבתי לשאון צעדיהן על המעלות; ביציע השני שקטו הצעדים. סרתי מן הפֶּנֶס ואביט למעלה, על הבית.—אז נעשה איזה מעשה בלתי מובן. מסך-החלון הועף למעלה; נפתח החלון, ויראה ראש

ט בוחן זֶן אלי.

אִילִילִי!—קראתי בלחש, וארגיש כי אדמו פני. מדוע לא קראה לעזרה? מדוע לא השליכה עתה עלי סיר-הפרחים, או לא שלחה את איש לגרשני?—הבטנו איש בעיני משנהו, מבלי התנועע; מחשבות התבלבלו, עפו מן הרחוב אל החלון ולהפך, עוף ושוב, ושנינו לא הוצאנו מפינו אף הגה.

היא הפכה פניה, ואני רעדתי וארגיש איזו דחיפה בלבי; ואראה כתף וגב, ואחר נעלם הכל. בסורה לאט מן החלון נראתה לי דמות תנועת כתפה כעין רמיזה של חבה; זאת ברכת-השלום הרכה הציחה את דמי בקרבי, וארגיש את זי לארך הרחוב.

[עמ' 13]

לא ערבתי את לבי להביט מאחרי ולא ידעתי, אם נגשה שנית אל החלון; ויותר שלבבתי השאלה הזאת, התעוררו עצבי ואמלא רוגז. אולי ברגע זה היא עומדת שם, מלמעלה, ועוקבת אחרי כל תנועה מתנועותי. בודאי כן הדבר. נדמה לי, כי לא אוכל נשא את זאת ההתבוננות מאחרי. הבלגתי על נפשי ואלך הלאה; רגלי רעדו והליכתי לא היתה נכונה, יען דאגתי יותר מדי להֶזְרָה. הניעותי בידי, ירקתי ואזקיף את ראשי, למען הראות כִּשְׁלוֹ וקר-נפש, אך לא הועיל ר חלף בכל גוי.—לבסוף נמלטתי אל המבוי, וארוץ לפיליסטרדה למצא את עט-עופרתי.

הוא הושב לי בלי שום מעצור. המלוה בכבודו ובעצמו הוציא אלי את המקטורן ויבקשני למשש בצלחותיו; מצאתי שתי פתקאות של בתי-מלוה, ואודה לו בעד חסדו. האיש הזה החל למצא חן בעיני, ואתאמץ לעשות עליו רושם טוב. צעדתי אל הדלת, אך תכף הסבותי פני אל השלחן, כאילו שכחתי דבר-מה; מצאתי את עצמי מחויב לבאר לו

נִפְנַפְהוּ באויר.

המחשבה לשוב הנה בגלל דבר קל ערך כעין עט עופרת לא היתה עולה על דעתי כלל,—בארתי לו; אולם זה הוא עט עופרת ממין מיוחד לגמרי. במראהו הנהו פעוט; אולם הוא עשני למה שהנני כיום, הורה לי כמעט את דרכי בחיים.

ואדום. האיש נגש אל השלחן.

—הנה כי כן?—אמר, ויביט עלי בסקרנות^[1].

—כן! בעט העופרת הזה עצמו כתבתי ספר גדול על דבר ההכרה הפלוסופית, בשלשה כרכים, —החלתי לפטפט. — האם לא שמע אדות זה?

כמדומה לו, כי שם הספר ושם המחבר ידועים לו.

כן, כן. אל נא יתפלא אפוא לראות, כי שבתי הנה למען קחת דבר מצער כזה; לעט הלז יש בעיני ערך גדול מאד. הוא נחשב בעיני כמעט כבן-אדם. בכל אופן, הנני מודה לו מאד בעד חסדו, אשר לא אשכחהו—כן, כמובן לא אשכחהו; הוא בודאי ראוי לתודה. שלום!

[עמ' 14]

ובסורי אל הדלת העמדת פנים, כאלו יכול הייתי להמציא לאיש הזה מקום בצבא-המכבים. המלוה טוב הלבב הרכין ויאמר: „שלום!”

על המעלות נפגשתי עם אשה, אשר נשאה בידה תרמיל. היא נטתה הצדה במורך-לב, ותתן לי לעבור, ואני מבלי משים תקעתי ידי לתוך צלחתי, למען תת לה איזו אגורה; ויען כי לא מצאתי מאומה, התמרמרתי ואחלוף על פניה, בהוריד את ראשי. כעבור זמן מה שמעתי, איך דפקה על דלת בית המלוה; שם היתה שבכה של ברזל, ואני חשתי ברור גרוד של אצבעות.

השמש עמדה בפאת דרום; הגיע חצות יום. בעיר קמה תנועה, קרבה שעת הטיול, והמון שמחים ושוחקים החלו להתהלך ברחוב קרל-יוהן. לחצתי את אזרועי אל גוי, הצטמקתי ואעבור בהחבא על יד אחדים ממכירי, אשר עמדו בקרן מגרש-הא-ני בהר הארמון.

ים התפרצו לתקל וחליטה אמשילט אן קוטל משטרה!
ים האלה. ואני,
אכוח מהו אשר!

התעמקתי במחשבה הזאת. נתתי אל לבי ואמצא, כי לא צדקה ההשגחה בנוגע אלי. מדוע זה הורע מצבי בירחים האחרונים עד היסוד?

[עמ' 15]

ברגע זה לא הכרתי את עצמי—מכל עברים נקהלו עלי יסורים חדשים. לא יכלתי עוד לשבת על ספסל או ללכת לאיזה אשר חלף במרוצה מול עיני, השושנה הצהובה שנראתה לי בולצאה של איזה גבר חשוב, גם אלה אלצו את עצבי לרעוד ויפנו אליהם את לבי זמן רב.—מה זה היה לי? האם יד ההשגחה שמתני למפגע לה? ומדוע זה דוקא אותי ולא איזה כושי מאמיריקה הדרומית?—ויותר שהעמקתי להגות, לא יכלתי להשיג בשכלי את זאת הרדיפה מצד ההשגחה. מדוע זה ולמה פסחו הפגעים על כל האנושיות, למען דכא דוקא אותי; הן סוחר הספרים פֶּשֶׁה והפקיד הַנְּנָךְ אינם עולים עלי ואינם נופלים ממני במאומה!

תעיתי בלי מטרה, ואוסף להגות בענין זה, ואמצא, כי זדון נורא הוא מצד ההשגחה—להמיט עלי חטאות אחרים!— גם אחרי אשר מצאתי לי מקום ואשב על הספסל, הוספתי להציע לנפשי את השאלות האלה, אשר הפריעוני מחשוב אדות ענינים יותר חשובים.

מאותו יום-האביב, שבו התחילו פגעי הרעים, הרגשתי את זאת החולשה המוסרית, את אי-היכלת למשול ברוחי לווה עד היסוד.

ומה אם באמת רצון האל הוא—להשמידני? קמתי ממקומי, ואתהלך הנה והנה על יד ספסלי.

הרגשתי את עצמי כהגשמה של עני; אפילו ידי כאבו, ואך בכבדות יכלתי להניען. אחרי ארוחת הבקר הנזכרה הרגשתי כי רוחי רעה עלי מאד, ואהי נגרש ומרוגז באופן מיוחד, וכל המטילים נדמו לי כאיזה צללים. על ספסלי ישבו שני אנשים; הם הדליקו את סיגרותיהם, ויחלו לפטפט; ואני התקצפתי ואחפץ לגדפם. אך נחמתי ממחשבותי, ואלך אל הקצה השני של הפרדס למצא לי מקום. ופה ישבתי.

כבר שמת לי לב לזאת, כי בשעה שעלה בגורלי לרעב זמן רב, חשתי כאלו מוחי חרב כלו, וראשי התרוקן. הפעם לא הרגשתי על כתפי כלל, וגם נדמה לי, כי הבטתי על העוברים באיזה מבט מיוחד לגמרי, קל ומרפרף.

[עמ' 16]

ישבתי על הספסל, ומררתי הוסיפה להשתפך בקרבי יותר ויותר על כל היסורים והתלאות, אשר ההשגחה מנחלת אותי.

איזה קטעים משירים שונים עלו על זכרוני. החלתי לדבר אל לבי, בהטותי בנעימות את ראשי הצדה.—למה זה אני דואג לזאת, מה אכל, מה אשתה ובמה אכסה מערומי גוי הפושע? האם לא ידאג לי אבינו שבשמים, שבלי רצונו לא ינוע אפילו עוף השמים, קל וחומר אני הגבר! רבונו של עולם נגע, כביכול, באצבעו בארג-עצבי ויבלבל לאט לאט את חוטי. אך הסיר אצבעו, והחוטים הרכים נשאר תלויים עליה. ואצבע אלהים השאירה אפוא פצע במוחי. אולם אחרי נגעו בי לא עשה לי עוד כל רעה, כי אם פטרני לשלום ויצו עלי ללכת בדרכי. ואת הכל עשה הרחמן לטובתי...

מתוך חורש-הסטודנטים הביא הרוח הד מוזיקה בכנפיו; אם כן, הגיעה השעה השניה. הוצאתי את גליוני, למען כתוב; יחד עמו נשר ר שש פתקאות.—תודה לאל! עור כשבועים אוכל

להתגלח ולהראות כאדם הגון!—הרכוש הפתאומי הזה הביאני תכף במצב הרוח היותר טוב; החלקתי בשקידה את הגליון, ואשיבהו לתוך צלחתי.

אולם בכל זאת לא יכלתי לכתוב. בערכי שתי שורות, חרבו כל מחשבותי; כלן נפזרו אל כל רוח, ובשום אופן לא ר ויפריעו בעדי;

גרשתי אותם בלי הרף, אך עמלי היה לריק. הזבובים הסיגו את גויתם אחר, נשענו על רגליהם הדקות—ולא זעו ממקומם. הם טפסו על הנקודות והגבשושיות שעל גבי הניר, עד אשר עלה על דעתם לסור הלאה.

הבריות הקטנות הללו החלו לשעשעני, ואניח רגלי זו על גב זו, ואחל להסתכל.—פתאם נשמעו מתוך החורש שני היכלת לכתוב קולות מאמניק מולבתיאל ותומסטן אנ צלחתי,

שען על מסעד הספסל. ברגע זה היה מוחי כל כך צלול, עד כי יכלתי להתמכר למחשבות היותר מפשטות, מבלי כל לאות.—בהשתרעי בצורה זו, הכרתי פתאם את רעידת נעלי יחד עם כל דפיקה ודפיקה של עורקי. הבטתי זמן רב על

רגלי, והנה פתאם תקפני מצב-רוח שלא נסיתי בו כלל, פִּנְטֶסְטִי, בלתי מובן: פלצות חולפת בכל עורקי; פלצות הדומה להרגשת איזה אור קר. בהביטי שנית על הנעל, מצאתי בו פתאם את רעי הנושן, חלק מעצמי; חדוש ההמצאה וששון קבלת-הפנים מוציאים דמעות מעיני, ומדומה לי, כי נעלי מחלים ללחוש באזני דבר מה.

—רפיון רוח!—אמרתי בקול רם, ובקמצי אגרופי שנית: רפיון רוח!—לעגתי על חוסר אִמֶץ-הרוח אשר בקרבי, אמרתי כי מתקלס אני בנפשי, ואוכיח את עצמי בתמים ובחזקה, ואעצום עפעפי עיני, לעצור בעד הדמעות. ובכל זאת הוספתי לשים לב אל נעלי, כאילו ראיתם בפעם הראשונה—אל תבניתם בשעת תנועת הרגל, אל צורתם בכלל, —יען כי שלי; הם חיים, נשמת רוח אפי בקרבם.

וכך הסתכלתי בנעלי כמעט שעה שלמה. באותה שעה ישב איזה זקן על הקצה השני של ספסלי; אחרי שבתו, נָנַח מעמל הדרך ויגמגם: „כן, כן, כמובן”.

לשמע צלצלי הקול הזה חלפה בראשי רוח-סערה שלמה. שכחתי פתאם את כל שיחתי עם הנעלים, כִּאלוּ היתה לפני כשנתים ואך בכבודות אני מעלה אותה על זכרוני. החליתי להתבונן בזקן הלז.

מה לי ולאיש הזה? אין כל, מאומה. אך בידו יש דבר-מה: צרור, מגולל בעלה עתון ישן; אשר מודעותיו בולטות החוצה. —התענינתי, ולא יכלתי עוד להסב עיני מעלה העתון; על לבי עלה רעיון אוילי: זה הוא בודאי איזה עתון מיוחד לגמרי, יחיד במינו; סקרנותי התגברה, ומקוצר רוח התהפכתי הנה והנה על מושבי. אל נכון נמצאים שם כתבי-יד חשובים, כתבי קושרים!

[עמ' 18] הזקן ישב במנוחה, תפוש במחשבות. —מדוע העתון מגולל באופן כזה, שהמודעות בולטות החוצה? לא דבר ריק הוא. איננו רוצה להפיל מידי את צרורו, בשום אופן שבעולם; הוא אינו מעיז גם לתתו בצלחתו. הייתי מעמיד בסכנה את חיי—רק למען דעת את הנמצא שם בתוך!

מה אפוא לעשות? אי-האפשרות לבדוק את הענין הכמוס הזה רק הוסיפה להגביר את סקרנותי. מששתי בצלחות בגדי: אולי אתן דבר מה על יד הזקן, למען החל בשיחה? אולם מצאתי רק את גליון הגלב, ואנוס הייתי להשיבו הריקה, ואמר:

אולי-רשה כבודו להציע לפניו סיגרה?

ר הנהו. ואולם,

הוא מודה לי בכל לב בעד חסדי.

האם זה כבר עיניו כואבות? ובכן, גם לקרא לא יוכל? ואפילו עתון?

לדאבונ, אפילו עתון.

הזקן העיף עיניו בי. העינים החולות כהו ונדמו כעיני-זכוכית, מבטו היה קהה ויעשה רושם מכוער.

—כבודו איננו תושב העיר הזאת?—שאל.

כן הדבר. —אך האמנם איננו יכול לקרא אפילו את השער של העתון אשר בידו?

לא. —הוא הכיר תכף, כי לא מתושבי העיר הנני, לשמע קולי. חוש-השמיעה שלו דק מאד; בלילה, עת הכל ישנים, הוא שומע את הנשימות מן החדר הסמוך לחדר משכבו...

—חפצתי לשאל, איה מקום משכן כבודו?

השקר כבר היה מוכן בפי. בלי משים, בלי שום פניה ורעיון צדדי, כזבתי:

במגדש אולף, בבית השני.

האמנם? הוא יודע כל אבן ואבן אשר במגדש אולף. שם מזרקה, שתי מנורות-קנים של נֶז, עצים אחדים, —הוא זוכר כל זאת. —איזהו מספר הבית, שאמר כבודו?

[עמ' 19] לי כבר היה הדבר לזרא עד מאד, ואקפוץ ממושבי תפוש בשרעפי על דבר העתון. —צריך אני לחדור אל הסוד הזה, ויהי מה:

—אך אם אינך יכול לקרא בעתון, למה...

—כבודו אמר: המספר השני? הוסיף הוא, מבלי הכיר את רגזי. —היו ימים אשר ידעתי את כל שוכני הבית ההוא, מה שם אדון הבית?

מהרתי לבדות שם, למען הפטר ממעני זה, ואנהם:

הֶפְּוֹלְטִי!

—כן, הפפולטי; —והזקן הניד בראשו, כאלו נחקק השם בזכרונו תכף ומיד.

ואני הבטתי עליו בתמהון; הוא ישב בפנים תמימים ותפושים במחשבות. אך בדיתי את השם המגוחך הזה—והזקן כבר הסתגל לו, כאילו שמע אותו קודם לזה! —בין כה וכה הניח את צרורו על הספסל; כל עורקי הזדעזעו שמנים אחדים.

—כמדומני, כי רב החובלים הוא? —שאל הזקן בלי שום אותות התול בקולו. —כפי שאני זוכר, הוא רב החובלים.

—רב החובלים? הנך שוגה; אתה יודע בודאי את אחיו, ואולם הוא—סוכן בבית מסחר.

דמיתי, כי בזה יושם קץ לשיחה; אולם הזקן האמין לכל דבר; לו קראתי לפניו בשם מעין בעל-חנן-בן-עכבור, גם אז בודאי לא היה הדבר מתמיה אותו כלל.

—אומרים, כי הַפּוֹלְטִי אדם הגון הוא, —אמר אלי.

אך אני הפסקתי:

—ערום כנחש הוא, עסקן במלא המובן, סוכן חרוץ מאד: הוא נושא ונותן בצמחי כינה, בנוצות רוסיה, בעור,

—הנה כי כן! כך הוא המעשה!—הפסיק הזקן מצדו גם אותי בעליצות.

הדבר החל לעינין אותי בעצמי. נמשכתי אחרי השקר אשר בדיתי, ואחל לטפל כזב על כזב. ישבתי עוד הפעם על מקומי, ואשכח גם את העתון, גם את כתיבי היד החשובים—באחת, באתי לידי התפעלות. פתיותו של הגמד הזקן הוסיפה שמן על המדורה; גמרתי בלבי להעיק עליו, לבטלו כעפרא דארעא ברב כזבי ובנוראותם.

[עמ' 20]

האם לא שמעת דבר אדות ספר התפלות האלקטרי, אשר המציא הפפולטי?

—מה כבודו אומר? ספר תפלות אלק...

תי יציקת אותי...

בתי דפוס, חרשים אמנים המקבלים שכר הגון, כשבע מאות במספר!

—כך הוא המעשה!—ענה הזקן, וידום; הוא הוסיף להאמין לכל מלה אשר יצאה מפיו, ולא השתומם על שום דבר. ולי היה קצת מפח נפש, יען כי קויתי להקניטו בשקרי עד היסוד.

בדיתי עוד איזה ענינים מעין אלה, ובקולי קולות החלתי להוכיח לו, כי זה האיש הפפולטי היה במשך תשע שנים משנה למלך פרס.

—היודע אתה, מה פירוש משנה למלך פרס? ממש כמו השולטן! זה יותר חשוב מאיזה מושל אירופי. כן, הוא היה משנה למלך במשך תשע שנים, ולא הורד מעל כנו!

ואחל לספר על דבר בתו אילילי, בת המלכה, אשר היו לה שלש מאות שפחות, ואשר שכבה בערש נפלא שרפידתו לא ראיתי עושה לה שום טוב, לא ראיתי מעולם!

—האמנם? כל כך נחמדה?—אמר הזקן התפוש ברוב שרעפיו, ויריד את ראשו.

—נחמדה? היא נפלאה, נפלאה ער כרי לצודד נפשות! עיניה—משי נוצץ, ידיה שן מופז! מבטה מעורר חמדה כנשיקה, ובשעה שהיא מדברת—הנפש לווהטת, כמו גפרית-מאירה בגעת בה זיק אש! ומדוע זה לא תהיה יפה-פיה בבשר אשה, על דברתי!

[עמ' 21]

—כן, כן,—ענה הזקן, נבוך קצת מהתלהבותי.

שלטו הקציפה אותי; התעוררתי לשמע צלצל קולי, ואדבר בקול תמים מאד. כתיבי היד החשובים הגנובים

ואליו לב כליל.

התכנסתי כולי בבדייתי, ואתענג מדי החליפי בעצמי את התמונות הנבראות; דמי שטף ויבוא לתוך ראשי, וצחוק גדול חנק את גרוני.

הזקן בקש ללכת. הוא קם ממקומו, ולבלי הפסיק את השיחה פתאם, אמר:

—בודאי הון כביר לו, עפרות זהב—להפפולטי זה.

איך זה ערב את לבו להשתמש במלה שלי כרצונו, זה הזקן העור והמגאל? או אולי הוא חושב, כי שם אשר כזה אפשר לקרא על אחד השלטים?—הוא לא נכשל בשום אות ולא נוקש בשום הברה; המלה הזאת טבעה עמוק במוחו ותשלח שם שרשיה, ובגלל הדבר הזה התקצפתי תכף; רוע לב תקפני למראה זה האיש, שאי אפשר היה לפעול עליו בכל מיני שקרים ודברי רוח שבעולם!

—את זאת איני יודע,—עניתי במהירות,—לא אוכל להגיר לך דבר אדות זאת. אולם דע לך, כי לאיש הזה קוראים

קרנדט הפפולטי.

—יוהן ארנדט הפפולטי,—שנה אחרי, בהשתוממו קצת להתפעלותי. וידום.

—בודאי ראית את אשתו,—קראתי בהתמרמרות—אשה בריאת בשר... או אולי אינך מסכים לזאת, כי היא אמנם בריאת בשר?

הוא אינו מכחש בזאת כלל; אפשר מאר, כי לאדון נכבד אשר כזה אשה בריאת בשר עד מאד.

הזקן ענה במנוחה ובבירור על כל טענותי, ובהשיבו לי אמרים נזהר במלים ובמבטאים, כי אמנם ירא להרגיזני.

[עמ' 22]

—יקחך שד משחת,—קראתי בקול גדול כמשתגע,—האמנם הנך חושב, כי כזבתי מתחלה ועד סוף? האמנם תפון בדבר, אם יש בעולם איש ששמו הפפולטי? מעודי לא ראיתי עוד זקן עקש אשר כזה! במה אתה הוגה כעת? יתכן,

ף סיגרה לקטר?

אנכי לא הסכנתי שיתנהגו אתי באופן כזה, ולא ארשה לאיש להתנהג כך—לא לך, אף לא למי שיהיה! הואל לחרות זאת על מצחך, לזכרון!

הזקן קם; בפערו את פיו, מבלי דבר דבר, שמע את מדברותי עד גמירא, ואחר כך מהר לקחת את צרורו, וילך,— יותר נכון—וירץ בפסיעות קטנות וקלושות.

אני נשארתי על מקומי, ואביט על גבו, אשר נכפף יותר ויותר במדה שנעלם מנגד עיני. מאיזה סבה נדמה לי, כי מעולם לא ראיתי עוד גב רשע, גב קלון כזה, ואשמח בלבי על אשר חרפתי את האיש הזה...

אצל הנדנדות,

הניעו את עגלות הילדים לעבר מוצא הפרדס. הרגשתי את עצמי שלו ושמה. גרוי עצבי שקט לאט לאט, והשנה החלה לתקפני; הלחם, אשר אכלתי במדה הגונה, פעל את פעולתו. במצב רוח היותר ענוג השתרעתי על הספסל, ואעצום

ולשכמי ויאמר:

—פה אסור לישון.

—ידעתי,—אמרתי לו, ואקום.

ובו ברגע שבה אלי הכרת מצבי, שאין מנוס ומפלט ממנו. —הן צריך לעשות איזה מעשה, לשית איזה עצה! למצא

משרה לא עלתה בידי עד היום; מכתבי-ההמלצה כבר החלו להתישן, ואף גם נתנו מאנשים בלתי מפורסמים כלל, למען היות להם איזה כח; והעקר—מכל עברים משיבים את פני ריקם, והדחיות האלה המיתו כעת בקרבי את אומץ לבי כליל. —איך שיהיה, מועד שכר הדירה כבר בא, ועלי להשיג כסף באיזה אופן שיהיה למען שלם לבעלת הבית. יתר הצרכים יוכלו לחכות.

בלי דעת אחזתי בניר ובעט עופרת, ובלי חשבון החלותי לכתוב את המספר 1848. מי יתן והופיע במוחי, למצער, רעיון מוצלח אחד, וכתבתי דבר מה! כבר קרה לי לא פעם כדבר הזה, כי נחה עלי הרוח, ואז יכלתי לכתוב פרקים גדולים בבת אחת, וגם עלה בידי.

לארץ השלחן על הסופר, ופגשתי את המספר 1848

הרוח. קהל מחשבות נפזרות רחף במוחי; מראה היום הנוסס הפיל עלי יגון ויביאני לידי התרגשות הרוח.—הבציר בא—וכל היקום יישן שנתו לאט לאט. הזבובים הקטנים והיתושים הנם הראשונים המרגישים את נשימתו; בתוך העצים והעשב נשמעים קולות התאבקות עם המות, קולות של רוגז, תוגה ומרי. התולעים הנרמסים מתמתחים מלא קומתם בפעם האחרונה, מוציאים מבעד לחציר את ראשיהם הצהובים, מרימים רגליהם, מותחים את החלק הקדום של גויתם, ופתאם הנם מצטמקים, מתהפכים וגועים. על כל צמח נכר חותם הקור הראשון; העשבים החורים נוטים לצד השמש, ובין העלים הנושרים ישמע קול שאון דק, כאלו שם מתגודדים תולעי הקברים. הבציר חוגג חג נצחון המות; הכלילות שושנת הבציר—זה אדם של שחפת בלחי-שושנים.

צרוך בכנפי רוח טבע-הבציר, הרגשתי את עצמי כרמש גוע; ואימה חשכה נפלה עלי, ואקום ואצעד צעדים אחדים על פני המשעול.

קלארי ואקמץ אגרופי:—הגיעה השעה למשול ברוחי!

ואשב שנית, ואחז בעט העופרת, ואחל לערוך את מאמרי.—הפעם אין מקום ליאוש שירפני, בשעה שנחוץ לשלם שכר דירה!

בכבדות, לאט לאט החלו מחשבתי להתקבץ, ואכתוב שני עמודים של מבוא; אך לאיזה ענין?—הם היו ראויים לכל ענין שיהיה. אחרי כן העמקתי לחשוב על דבר הרעיון עצמו—אולם לא יכלתי לעמוד על שום ענין ברור. ומדי התאמץ מוחי ככה לבטלה, חלפו להן בין כך כל מחשבתי שנית בלי סדרים; חשתי, כי שכלי מתפטר ממשמרתו, ועוד הפעם הפליאתני זרות ההרגשה, כי אין ראש ממעל לכתפי. את הריקנות המחלטה הזאת הרגשתי לא רק בראשי, אך גם בכל גופי, כאלו נעשיתי נבוב מכף רגלי ועד קדקדי.

—אלי, אלי!—קראתי במרירות, ואשנה את הקריאה הזאת פעמים רבות.

הרוח המה בין העלים; סגריר הקריב לבוא. עוד כרגע ישבתי, בהביטי בלי-הבין על הניר, ואחר קפלתיו, ואתחבהו ע כפי בצלחותי. אחרי כן קמתי, ואלך.

נלת הבית בסקולו-פאליסולנד בק פסלום,

ואני אנוס הייתי להתקמט ולעבור על פניה בהשתחויה נבוכה. כזאת לא יעלה לי עוד לעשות פעם שלישית. והיה כאשר אפגש עוד פעם בעינים האלה, אז אתפטר מן הדירה, בשלמי את כל המגיע ממני; הן צריך לבוא קץ לענני הזה!

בשימי פעמי אל מוצא הפרדס, ראיתי שנית את הגמד הזקן, אשר הנסתיו זה לא כבר כל כך בהשתוללות. העתון הפלאי שכב אצלו על הספסל: עליו היה מוטל גם איזה דבר מאכל, אשר בלעו בתאבון. חפצתי לגשת אליו ולבקש סליחה בעד הליכותי הזרות, אך תאבונו דחני מאתו; אצבעותיו, אשר נאחזו כצפרנים בלחמנית השמנה, עוררו געל בנפשי—ואחלוף על פניו מבלי אמור אף מלה. והוא לא הכירני; הוא כונן מבטו הקהה במרחק, ותהי דמות פניו כעין הכפור. ואני הוספתי ללכת הלאה.

עמדתי, כדרכי, אצל העתונים המדובקים אל הקיר, אשר עברתי על ידם, למען התבונן—אולי יש מציעים איזו משרה. לאשרי הרב מצאתי הפעם מודעה ממין זה: סוחר בגרנלנדסלרט מבקש איש צעיר אשר יעסוק בעריכת חשבונות במשך שתי שעות מדי ערב בערב; השכר כפי אשר יתפשרו. רשמתי לי את האדרסה של המודיע, ובלחש התפללתי לה, כי ינחילני את המשרה הזאת; החלטתי לבקש בשכרי פחות מאשר יבקש כל איש אחר: חמשים אירים באופן היותר טוב, ואפילו ארבעים.

בבואי הביתה, מצאתי על השלחן פתקא של גברת הבית, אשר בקשתני הפעם אם לשלם למפרע שכר הדירה, או למהר ככל האפשר לעזבה כליל. אין אני צריך להתרעם על זאת—ההכרח מעורר אותה להודיעני כדברים האלה.

מרת הונדרסן.

הצעתי בכתב להסוחר כריסטי, בגרנלנדסלרט № 31, את חפצי לעבוד אצלו, תקעתי את המכתב לתוך צלחתי

ואשב בנדנדה.—החשכה הלכה הלך וגבר.—רגלי לא עוד נשא אותי.

ביום המחרת השכמתי מאד לקום משנתי. כאשר פקחתי עיני היה חשך סביבי, ורק כעבור זמן רב שמעתי את קול השעון ביציע הראשון, אשר השמיע את השעה החמישית. בקשתי לישון שנית עוד הפעם, אך הדבר הזה לא עלה בידי; נעשיתי עלז יותר ויותר, ואהגה בעינים מעינים שונים אשר עלו על זכרוני.

לפתע פתאם עלו על דעתי שני רעיונות, הראויים בשביל מאמר או פיליטון, שתי מחשבות מוצלחות מאד; מעודי לא דבר אשר כזה!—הנני שוכב ושונה פרזות בודדות, והן, לפי דעתי, כלילות יופי! לאט לאט מסתפחות אליהן עוד אחרות; מבלי דעת נפשי מרוב ששון, הנני קופץ ממשכבי ואוחז במהירות בעט העופרת ובניר. בקרבי כמו נתק דבר מה—המלים יוצאות דחופות אשה אחרי רעותה, כל פרזה בודדת מסתגלת אל הלך-הענין הכללי, מחזה אחר מחזה מתיצב הכן—ורוח טובה שורה עלי. אני כותב כמטורף וגומר גליון אחרי רעהו. המחשבות כל כך שטפו ובאו פתאם, עד כי עלי לפסוח על הרבה פרטים למרות עבדי עבודה קשה; הנני תפוש כולי בענין שאני דן עליו, ואיני מחפש ברוחי אפילו שורה אחת.

הרגע המשמח-נפש הזה נמשך זמן רב עד מאד; כעשרים גליונות כתובים מכל עבריהם מונחים לפני על ברקי; לסוף אני משליך מידי את עט-העופרת. אם באמת יש לגליונות הללו איזה ערך, הנה נצלת!—אני קופץ ממסתי ולובש

בגדי. הבקר אור. כבר יכול אני להכיר מודעת הפקיד אצל דלתי, ועל יד החלון אור גדול, באופן שאפשר להעתיק כתב יד בנקל; הנני לגשת אל העבודה הזאת.

ערפל מוזר, יורד עד הנפש, מלא אורה וצבעים, עולה מחזיונותי; הנני קורא במרוצה, רעיון אחר רעיון; כמדומני, כי מעולם עוד לא הטבתי כל כך לכתוב. אני מתמלא שחרון מרוב קורת רוח, בוכה בשמחה מאהבת-עצמי, ומוצא חן בעיני עד מאד; הנני שוקל את כתב היד על כפי—ומעריך אותו בחמש קרונות לכל הפחות. על דעת שום איש לא יעלה להתוכח אתי אדות המחיר; אדרבה, אפילו עשר קרונות—זה בזול גדול—כמובן, אם יושם לב אל התוכן. הן אי אפשר למסור לדפוס חנם חבור יחיד במינו כעין זה; רומנים כאלה אינם מתגוללים ברחובות. ואקבע את המחיר—10 קרונות.

עלמה אנדרסן,

בשער מימיני; מאיזה מקום נשמעו צלצלי השעה השביעית.

קמתי, ואחל להתהלך בחדר, אחת הנה ואחת הנה. אחרי שקלי כראוי את מצב העיניים בשכלי, מצאתי כי דחית מרת הונדרסן אשר דחתני מביתה היא דבר בעתו. גם זו לטובה! החדר הזה לא יסכון לי כלל; אין בו אפילו המסך הירוק היותר מצוי בכל חלון, אפילו המסמרים היותר פשוטים בשביל לתלות את הבגדים על הקיר. הנדנדה בפנה אינה אלא פְּרֹדֶיָה של נדנדה, אשר אך צחוק יתעורר למראיה! היא שפלה וקטנה עד מאד. באחת, זה החדר אינו מסוגל בשום אופן

במאורה הזאת!

[עמ' 27] מלא תקוות ושמחת נפש, ועסוק עדיין במאמרי הנפלא, אשר הוצאתי לרגעים מצלחתי ואקרא בו, גמרת בדעתי לגשת תכף ומיד בכובד-ראש אל העבודה, ולהחל לעבור אל דירה אחרת. הוצאתי את צרורי, שבו היה צמד עם פתוהי לחם,—ואקפל את השמיכה, ואשים לתוכה את שארית הניר לכתיבה. אחר כך חפשתי בזויות,—אולי שכחתי דבר מה,—ומבלי מצא מאומה נגשתי אל החלון.

בקר אפל ולח; בבית חרשת הברזל אין איש; החבל למדי-בד, אשר בחצר, המצומק מרטיבות, מתוח מן הקיר האחד עד משנהו. כל זה ידוע לי מכבר; על כן סרתי מעל החלון, ואקח את צרורי תחת זרועי, ואניד בראשי לתכריכי העלמה אנדרסן, ואפתח את הדלת לצאת.

לפתע פתאם עלתה בעלת הבית במחשבתי; הן צריך להודיעה כי עוזב אני את הבית; הן עליה לדעת, כי יש לה עסק עם אדם הגון. גמרת בדעתי להודות לה בכתב בעד שני הימים אשר בליתי בביתה אחרי עבור המועד. הבטחון, כי נצלתי כעת לזמן לא מעט, פרש עלי כל כך את ממשלתו, עד כי הבטחתי לאשה הזאת חמש קרונות מיותרות, אשר אמסור לה באלה הימים, בעברי דרך הרחוב הזה. חפצתי להראותה לדעת, ויהי מה, עד כמה ישר-לב היה האיש אשר שכן בביתה.

את הפתקא הזאת עזבתי על השלחן.

עוד הפעם עמדתי בפתח ואביט סביבי. זאת התקוה המזהירה, להמלט שנית מן הדלות, רככה אותי, ותמלאני אהבה אל האנושיות; כרעתי על ברכי אצל המטה, ואודה בקול רם את ההשגחה בעד החסד אשר היא עושה עמדי; ידעתי, ידעתי אל נכון, כי זה הרוח אשר הוערה עלי היה מעשה אלהים, מענה על קריאתי הנואשת של אמש. „אין כאלהים!“ קראתי, ואבך בנחת-רוח; לעתים החרשתי ואקשיב לקול השאון אשר על המעלות. לסוף קמתי ואצא; נמלטתי באין רואה מעל המעלות ואגיע, מבלי הפגש באיש, עד דלת המוצא.

[עמ' 28] הרחובות התנוצצו מפני הגשם אשר ירד בבקר; השמים, אשר מראה אפר להם, השפילו להשתרע על פני העיר,—אין אף קרן אחת של אור שמש!—איזו שעה כעת? נגשתי, כדרכי, אל בית מועצות העיר, ואראה כי הגיעה חצי השעה התשיעית. עוד לי לחכות שתי שעות; לפני השעה האחת עשרה אין כדאי גם להכנס אל בית-המערכת; עד השעה היא מוכרח הייתי להתהלך ברחוב ולחבל תחבולות למצא לי ארוחת-הבקר. הייתי מובטח, כי כעת לא אהיה עוד רעב מדי עלוהי על משכבי: הימים ההם, תודה לאל, חלפו להם! כל זה אך חזיון-חלום כהה שכבר עבר ובטל; עתה אשוב לעשות חיל!

בין כה וכה החלוהי להתבייש בשמיכה הירוקה; הן לא אוכל להראות לפני העוברים ברחוב עם צרור אשר כזה בידי! וכי מה יחשבו אדותי? ואחל לשית עצות בנפשי, אולי אוכל לשאתו אל איזה מקום למען תתו למשמרת. פתאם עלה במחשבתי כי אוכל ללכת אל החנות של ז מ ב ולבקש שילטו אותו בניר, כי אז יהיה מראהו יותר נאווה. נכנסתי אל החנות, ואציע לפני המשרת את בקשתי.

בתחלה שם עיניו בשמיכה, ואחר כך בי; נדמה לי כי הוא משך בכתפיו בבוז, מדי קחתו מידי את הצרור, ואמלא חמה.

—אל נא! הנה זהיר!—קראתי אליו.—פה לוטות שתי קערות-גביש יקרות; את הצרור הזה יוליכו לעיר סמירנה.

הדברים האלה הועילו, ויעשו רושם אשר לא יחלתי לו. המשרת בקש סליחה בכל תנועה מתנועותיו על אשר לא פלל כלל, כי בשמיכה זו נמצאת סחורה כל כך יקרה. אחרי אשר גמר, הודיתי לו בער טרחתו, בהעמידי פנים כאלו לא זאת לי הפעם הראשונה לשלוח סחורות כמו אלה לסמירנה; הוא פתח בשבילי את הדלת, ומדי צאתי השתחוה פעמים.

הלכתי לנוד בסטורטוב, ואעבור בין מוכרות-פרחים. השושנים האדמדמות הכבדות, אשר עליהן בערו בברק אדמוני גם בלחלוהי הבקר, עוררו בקרבי תאוות של חטא—לנגוב איזה מן הפרחים; בצדיה שאלתי למחירם, למען אתקרב אליהם יותר. ואגמור בדעתי לקנותם כאשר תהיה האפשרות הראשונה, בלי שום אחר; אולי יעלה בידי לחשוך קצת כסף למשמרת לתכלית זו.

[עמ' 29] כאשר עליתי לבית-המערכת, היתה השעה העשירית. איזה איש, ובידו מספרים, חפש בעצלתים בגל של עתונים ישנים; העורך לא בא עוד. מסרתי לאיש את כתב-ידי, בארתי לו את תכונתו המיוחדת, ואבקשהו במפגיע לתת דוקא על יד העורך בעצמו, תכף אחרי בואו. ואנכי אבקררה אחרי כן.

—טוב הדבר! אמר בעל המספרים, ויוסיף לחפש בתוך העתונים. נדמה לי, כי הוא התיחס בקרת-נפש יותר מדי אל הענין הזה, אך לא הגדתי לו דבר, ואשתחוה ואצא.

עוד הפעם עלי לאבד זמני לבטלה. לו נטהרו, למצער, פני השמים!—היום היה יום סגריר נורא, בלי גשם ורוח; בידי הנשים היו מוכנות שמשיות, ומראה מצנפות-הצמר שעל ראשי האנשים היה קודר מאד. שבתי אל השוק להתהלך בין טורי השושנים.

פתאם הרגשתי על כתפי מגע יד. אחד מרעי, „איש-חמודות“ כנויו, ברכני לשלום.

—שלום, עניתי בנגון של שאלה, כי חפצתי לדעת מהר, מה חפצו מאתי. לא אהבתי את „איש-חמודות” זה.

הוא שם עין על צרורי החדש אשר תחת זרועי, ושאל:

—מה זה אתך?

—הנה קניתי לי אצל זמבֶּ אָרְג לתלבושת, עניתי בקול כמתהדר:—הן אי-אפשר להתהלך תמיד לבוש-קרעים; כל איש צריך לשים לב במדה ידועה לחיצוניותו.

הוא הביט עלי בתמהון.

—ומה שלומך?—שאל בעצלתיים.

—טוב לי יותר מאשר אפשר לשער.

—היש לך איזה עסק תדירי?

—עסק?—שאלתי כמתפלא. —אנכי עורך חשבונות בבית המסחר של כריסטי.

—הנה כי כן!—אמר, וירתע קצת לאחר. —מאד מאד ישמח לבי בגללך! רק הזהר נא, שלא יקפח את שכרך! היה שלום.

—הוא סר מעלי; אך תכף שב, ויאמר, בהראותו במטהו על צרורי:

[עמ' 30]

—אנכי אוכל להציע לפניך את הָפִיט שלי. חייט טוב מאיִזְקֶן לא תמצא. הגד נא לי מקום משכנך, ואשלחהו אליך.

הדבר הזה לא הפיק ממני רצון ביתר שאת. איזה זכות יש לו להתערב בענין לא לו? מה זה נוגע אליו, מי מן החיטים יתפור את תלבושת?—באתי לידי התמרמרות למראה זה האיש הריק, המתיפה והשָׁבֵע, ואזכירהו בדברים גסים למדי על אדות עשר הקרונות, אשר לא החזיר לי עד היום.

הוא עוד לא הספיק לענות, ואני כבר נחמתי, נבוכותי, ואשפיל את עיני. באותה שעה חלפה אשה על פנינו; נטיתי הצדה, ואשתמש במקרה הזה למען השתמט.

איפה אבילה עתה את שעוּתִי? לשבת בבית הַקְהָה אי-אפשר, באין פרוטה לפורטה; ואף מכיר אחר לא היה לי, שהייתי יכול להכנס אליו באותה שעה. שוטטתי בלי דעת ברחובות העיר, סבתי את כל הדרך מן השוק ועד „הגבול”, קראתי את גליון העתון שנדבק זה עתה על העמוד, ירדתי ברחוב קָרֶל-יוֹהַן, ואסב הצדה, ואשים פעמי אל שדה הקברות, ושם

ל: בית-התפלה.

שם ישבתי בלי נוע, עטוף-רטיבות, ואהגה, ואגמנם, ואקפא מקור. העת עשתה דרכה. —אכן, הבאמת פיליטוני הוא מעשה ידי אמן? מי יודע, כמה שגיאות תמצאנה בו? אולי ישליכוהו ככלי אין חפץ בו, פשוט בתכלית הפשיטות, —כן, ישליכוהו! אולי הוא כתוב בסגנון רגיל מאד, או גם רע לגמרי? מי זה לידי יתקע, כי אינו מונח ברגע הזה בתוך הסל?

בטחוני התמומט. נתרתי ממקומי, ואצא במרוצה משדה-הקברות.

הלאה, באַקְרֶסְהֶן, בחלון של מתקן-שעונים ראיתי, כי זה עתה הגיעה רק השעה השתים עשרה. הדבר הזה הביאני לידי יאוש גמור, יען הייתי בטוח ומובטח, כי זה כבר עבר חצות היום; ולבקש את העורך קודם השעה הרביעית—אך עמל שוא הוא. גורל פיליטוני מלא את לבי בהרגשות כהות. יותר שחשבתי אדותו, התגבר בי הספק, אם יכלתי לכתוב דבר-חפץ בהיותי כמעט אחוז בחבלי שנה, ניס ולא ניס, מבולבל מפני הקדחת. כל זה היה אפוא רק הונאת עצמי, ואך לשוא השתעשעתי כל הבקר בשרעפים משמחי לב!

[עמ' 31]

משורת-העצים,

ואסור אל איזה גני-ירק, ולסוף יצאתי אל דרך המלך, אשר נעלמה מרחוק; אך פה עמדתי ואחליט לשוב. הייתי מורתח מרוב ההליכה, ואתנהל לאטי אל העיר, בהשפילי ראשי.

פגשתי בשתי עגלות טעונות חשש; העגלונים שכבו מלמעלה, ופניהם למטה, ויתנו בשיר קולם; שניהם היו גלויי ראש, ופניהם חכלילי-לחיים, שאננים. לי נדמה, כי יש את נפשם לפטפט עמדי, להשמיע כלאחר יד איזה דברי-רעות או

גתי תחת זרועי.

—שמיכה, —עניתי.

—ואיזו שעה עתה?—הוסיף לשאל.

—אינני יודע; בודאי השעה השלישית.

אז מלאו שניהם צחוק פיהם, ויסעו הלאה. ובו ברגע חשתי כאב באזני מפני הכאת-שוט, ומגבעתי צנחה מעל ראשי; העלמים הצעירים לא יכלו לעזבני מבלי התקלס בי.

נדהם, תמכתי בכפי את ראשי. ואחר מצאתי בקצה התעלה את מגבעתי, ואוסיף ללכת הלאה. בהַנְסְהַאוּן נודע לי מאחד העוברים, כי כבר הגיעה השעה החמישית.

השעה החמישית! נשאתי רגלי וארוץ אל בית-המערכת. אל נכון כבר הלך לו העורך. —הלכתי אף רצתי חליפות, נכשלתי בעגלות, העברתי במרוצתי הולכי-רגל ועגלונים, וכמטורף דאיתי קדימה, בפחדי פן אאחר המועד. קפצתי לתוך מבוא-החצר, ואעלה בקפיצות אחדות על המעלות, ואדפק בדלת.

אין קול ואין עונה.

הוא הלך! הלך לו! —אמרתי אל לבי. —הנני אחוז בכף המנעול. הדלת נפתחת; אני מתדפק שנית וכנס.

העורך יושב אל השלחן, פניו מפנים אל החלון, והנהו כותב דבר מה. כשמעו את גניחותי, הוא פונה אלי כלאחר יד, מתבונן בי, מנענע בראשו ואומר:

[עמ' 32]

—עוד לא הספקתי לקרא את מאמרך.

—מאליו הדבר מובן, אדוני, אין אני מאיץ. אולי בעוד יומים...

—נראה איך יפול דבר. בכל אופן, אֶדְרֹסְתָךְ ידועה לי.

ואני שכחתי כליל להודיעו, כי אין לי עוד כל אדרסה.

קבלת הפנים נגמרה; הנני משתחוה ויוצא. התקוה מתלקחת בנפשי מחדש; עוד לא אבד דבר—להפך, אפשר כי עוד הכל יעשה יפה! ואשוה בנפשי את הבית-דין של מעלה, החורף משפט בו ברגע, כי עלי להשתכר בפיליטוני עשר קרונות.

אולם אנה אני בא, איפה אסתר בלילה? הנני חושב כה וכה, אולי יש איש אשר יוכל להביאני בצל קורתו, והשאלה הזאת מעסקת אותי כל כך, עד כי אני עומד באמצע הרחוב... הנני שוכח את התבל ומלואה ועומד כתורן בלב ים, אשר סביבו רועשים ומתגלגלים הגלים.—נושא העתונים מציע לפני גליון ה„ויקינג“. כמה מגוחך הדבר!—אך הנה אני מתבונן סביבי, ואימה נופלת עלי: לפני עוד הפעם החנות של זמב.

אני נוטה הצדה, מסתיר ככל האפשר את הצרור וממהר ללכת הלאה ברחוב בית התפלה, במבוכה ויראה: לו רק לא יראני אותו המשרת!—הנני עובר דרך אינגבֶרְט על יד התיאטרון, נוטה לצד המצודה, ויוצא אל חוף הים; ופה אני מוצא לי ספסל וצולל עוד הפעם במחשבות.

באמת, איפה אמצא לי מקלט הלילה? האמנם אין בעולם שום חור, שאוכל להתכנס לתוכו, למען צאת לעת הבקר?

גאותי לא נתנתני לשוב אל מעוני הישן; אף גם לא עלתה על דעתי כלל לחלל דברי. את הרעיון הזה, כשהוא לעצמו, חשבתי לרעיון-קלון, ואצטחק ברצון מדי זכרי את הנדנדה.

ופתאם והנה, הודות לחבור הרעיונות, נמצאתי בחדר בעל שני חלונות, אשר שכרתיו לפני בֶּהֶנְדֶּהֶאֶוֶן; על השלחן עומדת קערה, ובה לחמניות שמנות וצלי לוקח לב, מעלה אֶד; ופה גם מזהירה מטפחת לבנה כשלג, מסמא את העינים גל של פרוסות לחם, וכלי זהב מתנוצצים. והנה נפתחה הדלת, ותכנס בעלת הבית ותציע לפני לסעוד את לבי...

[עמ' 33]

דמיונות של הבל!—הוכחתי לעצמי, כי לו אכלתי כעת, אזי עוד הפעם היה ראשי סחרחר, הקדחת היתה מושלת במוחי, ומוכרח הייתי להלחם בשרירות לבי הקודמת ובתאוותי הטפלות.—לא אוכל נשא כל מאכל,—טבעי בכך; אנכי נבראתי באופן אחר לגמרי מאשר נבראו כל בני האדם; אני יחיד במיני.

אין לדאג אדות מקלט. עוד לא רד הלילה, ובאופן היותר רע אפשר ללון ביער; כל ככר העיר כלו ברשותי הוא; הלילות עודם חמים למדי.

לפני השתרע הים במנוחה כבדה. האניות והמעברות בזויות-המראה האריכו למעניתן על פני כר העופרת, ותמתחנה רצועות ימין ושמאל; עשן אניות-הקטור התאבך בעמודים כבדים כצמר, והלמות המכונות נשמעה חרש באויר הלח. אין שמש, אף אין רוח; העצים רטובים, הספסל אשר תחתי קר וחלקלק.

העת אחזה דרכה, ואני הוספתי להגות, בהתעלפי מלאות ובהתמוגגי מפני הקור, אשר השתפך על גבי. עיני החלו להתעצם, ואישן.

כאשר קמתי משנתי, היה חושך סביבי; מבולבל, קפוא, אחזתי את צרורי ואברח. מהרתי לרוץ יותר ויותר, ולמען החם את גופי מחאתי כפים ואחכך את רגלי אשר היו לעץ. לבסוף הגעתי במרוצתי עד סוכת שומר-המקבים. היתה השעה התשיעית: אכן ישנתי זמן רב.

מה לי לעשות עתה? הלא צריך סוף סוף להסתופף באיזה מקום! עמדתי ואביט על סוכת השומר: אולי אצליח לסור המשמר עורף.—הנני עולה למעלה ומנסה לבא בדברים עם לאשר אמר לו.

זה הקרדום המורם, המִפְנָה אלי בלהבו, פועל פעולה אימה על עצבי; נאלמתי מפחד למראה כלי-הזין, ובהכרח נרתעתי כִּפְתֵי הַיָּם בְּפָנֵי הַמַּרְאֵה הַזֶּה. **פָּאָל מְשֶׁה חֹתֵם בְּמַלְאָכָה בְּמַלְאָכָה.** יף לרוץ הלאה.

הייתי מדוכדך מקור, מרעב ומפחד; במצב כזה נשאוני רגלי הלאה, ברחוב קרל-יוהן, ואחרף בקול רם, מבלי שים לב כי דברי הגיעו לאזני העוברים. בבואי אל בנין בית-הנבחרים, תכף כהגיעי עד הפסל הראשון, עלה פתאם על זכרוני ציר אחד, אשר הצלתינו פעם ממכת לחי, ואחר כך בקרתיו איזה פעמים. הכיתי כף אל כף, ירדתי הלאה ל"דפקתי בה.

הוא יצא לקראתי; ריח שכר וטבק נדף ממנו.

—שלום לך,—אמרתי.

—ערב טוב. האתה הוא?—אולם מדוע זה אֶחֶרְת כֹּל כֵּךְ לְבֹא? לֹאֹר מְאֹר מְלֹאכֹתֵי אֵין זֶה עוֹשֶׂה רוֹשֵׁם כֹּלֵל. לִמֵּן הֵעֵת הֵיִיא צִיֵּר עֵרְמַת חֲשֵׁשׁ, גַּם מִשְׁחַתֵי אֵיזָה מִן הַתְּמוֹנוֹת בְּצַבְעִים. צִיֵּר הֵיִית לְרֹאוֹת וּלְהַתְּבוֹנֵן בְּיוֹם; אֵךְ כַּעַת אֵין זֶה עוֹשֶׂה רוֹשֵׁם כֹּלֵל.

—בכל זאת הראני נא,—אמרתי לו; אם כי לא הבינותי כלל באיזו תמונה הוא מדבר.

—כעת אי אפשר הדבר!—ענה הוא.—הכל יתראה כמו צהוב! ובכלל אין כדאי, כי אֶוֹרְחָה יוֹשְׁבַת עֵתָה אֲצִלִּי...

—כן, כמובן.

ברכותי בִּשְׁנָה עֵרְבָה, וּאֲצֵא.

ובכן, נשארה לפני רק עצה אחת: ללון ביער. לו רק לא היתה האדמה לחה באופן כל כך איום! אחזתי בשמיכה, ולאט לאט הסכנתי עם הרעיון: לישון תחת כפת השמים. כבר הרביתי כל כך לענות כחי בתורי אחרי מקום ללון, עד כי נחשב בעיני לתענוג—להשלים עם מזלי ולשים קץ למרוצתי לבלתי הועיל.—הלכתי אל השעון של האוניברסיטה ואראה, כי היתה השעה העשירית, ואשוב שנית אל העיר התיכונה.—בֶּהֶנְדֶּהֶאֶוֶן עֵמְדֵתִי אֲצֵל חֲנוּת-מִכְלֵת, אֲשֶׁר בְּחִלּוֹנָה הוּצְגוּ מִיָּנִי מֵאֲכָל. עַל-יַד לְחֲמִינֵת צִרְפִּיתֵת עֵגוּלָה שִׁכְנָה חוֹלְדָה וְתִישָׁן שְׁנֵתָה; אֲצֵלָה עֵמֵד סִיר שֶׁל שׁוּמָן וְצִלוּחִיּוֹת אֲחֵדוֹת עִם

[עמ' 35]

זר לסור הלאה...

הלכתי לאטי, צעד אחר צעד, עד הגיעי אל יער-התדהרים העירוני, ואחר נטיתי מן הדרך ואשב להנפש. אחרי כן

החילותי לתור אחרי מקום מכשר ללון; צברתי חציר מלא חפנים, ועל גבעה קטנה, במקום יבש ביותר, הצעתי לי משכב, ואחר כך גלותי את הצרור ואוציא את השמיכה. הרגשתי את עצמי עיף ומדוכא מרוב הדרך, ועל כן שכבתי תכף לישון; אך זמן רב היתהפכתי מצד אל צד, בשביל לשכב באופן היותר מכשר; אזני עוד כאבה, כי צבתה מהמכה ניחם מראשותי.

עלטה נהדרה שררה מסביבי; בכל הס. אך הרחק, מלמעלה, נשמעה הזמרה הנצחית, יללת הרוח, המיה רחוקה, ת של הספירות.

—לעזאזל!—קראתי, ואתן קולי בצחוק גדול, למען התעודד.—הלא אך יִנְשׁוּפִים הם אלה!

כפעם בפעם קמתי, ואשוב לנפול על הארץ, ואתאבק ואתענה בפחד וקצף, ורק לעת בקר נתתי שנה לעיני.

כאשר פקחתי את עיני, כבר האיר יום בהיר; נדמה לי, כי כבר הגיע חצות היום. הנעלתי את נעלי, ואקח-את השמיכה, ואשוב העירה.

גם הפעם לא זרחה לי השמש,—כל גוי קפא מקור; רגלי התאבנו, ועיני החלו לדמוע, כאילו לא יכלו עוד נשא את אור היום.

היתה השעה השלישית. הרעב כבר החל להציק לי בחזקה; כחתי הלכו הלך ורפף, וארגיש לעתים גועל נפש. הלכתי לאטי אל בית-התמחויו לעם; אך אחרי קראי את פֶּרֶט-המאכלים התלוי על הקיר, משכתי בכתפי, כמו דבר אין לי עם המאכלים האלה. אחר כך שמתו פעמי אל מגרש בית-הנתיבות.

פתאם והנה ראשי סחרחר; פניתי ללכת הלאה, בהתאמצי תחלה לבלי שים לב לזאת, אך תכף הורע לי יותר ויותר, ונאנסתי לשבת על סולם. נדמה לי כי האדמה כמו מתמוטטת מתחת לרגלי, או כאילו נתק איזה פתיל במוחי. שאפתי אל קרבי אויר פעמים אחדות, ואשתומם בעצמי למצבי. אולם כה-ההכרה לא עזבני, כי מדי עבור על פני איזה ממיודעי הכרתיו מיד, ואקום ואשתחוה.

[עמ' 36]

ומה זה אפוא קרה אותי, נוסף על כל הראשונות? האם אלה תולדות הַשְּׁנָה על הקרקע הלח, או מפני שלא טעמתי עוד הבקר כל אכל?—לא, אך סכלות היא להוסיף לחיות חיים כאלה, חי ה'! בא מועד, בא מועד לשים קץ להם!

לפתע פתאם עלה במחשבתי לשאת את השמיכה, של הנס פֶּאוּלִי, אל מרתף „הדוד”. הן אוכל לתתה בעבוס בעד קרונה, לאכל שלש פעמים ארוחת הבקר ולהתפרנס בצמצום איזה זמן שיהיה. בפני הנס פֶּאוּלִי אפשר תמיד להפיח איזה כזב.—כבר הייתי בדרך אל המרתף, אולם עמדתי על יד המבוא, ואניע בראשי, ואשוב אחור.

ויותר שהתרחקתי מן המקום ההוא, כן רבתה שמחתי על אשר יצאתי כמנצח מן הנסיון הזה. זאת ההכרה, כי עודני זך וישר, ועודדה את רוחי ותמלאני גאון: הן אני דומה כמעט ללוח לבן כשגל בתוך גלים ושבים נאלחים של שֶׁבֶר-אניה! לאכל הון זרים, ולהבליע יחד עמו גם את הבוז אל עצמי, לטמא את הנפש במעשה המכוער הראשון, לקרא לעצמי בשם איש-מרמה ולהיות כובש פני בקרקע לשמע המשפט שאחרץ על נפשי,—לא, לעולם לא! ואמנם כזאת גם לא יכלה כנתי להיות. דבר זה או כיוצא בו לא עלה על דעתי כלל; שום איש אינו יכול להיות אחראי בעד מחשבות מקריות, נפזרות, ביחוד בשעה שראשו כואב והוא כל כך מיוגע אחרי סחבו את השמיכה הזרה הזאת.

אך פה עלה על זכרוני הסוחר אשר בגרְנֶלְנְדְסֶלְרְט, האם אצתי אליו לקבל תשובתו אחרי שלחי את מכתבי? אף פעם לא ראיתיו, צריך לנסות בלי-אחור; אולי דוקא זאת הפעם תואיל ההשגחה לשאת פני; הכי מעטים הם בעולם מקרים מצליחים? ואשים פעמי אל גרנלנדסלרט.

[עמ' 37]

ההתעלפות האחרונה, אשר גרם לי הרעב, החלישה אותי מאד; הלכתי לאט מאד ונמלכתי בדעתי, מה אמר ומה אדבר אל הסוחר. אולי איש טוב הוא; אולי רוחו טובה עליו, ובעצמו יתן לי קרונה אחת על חשבון המשכורת העתידה; יש אשר אנשים כאלה מסוגלים למפעלים היותר נדיבים.

נטיתי אל מבוי, מרחתי מפני הכבוד את מכנסי בריר במקום הברכים, תחבתי את השמיכה בזוית מאחורי איזה ארגז, ואעבור ברחוב ואגש אל חנות קטנה.

שם ישב איש, אשר דבק שפופרות מפסות-ניר.

—הייתי רוצה לדבר עם האדון כריסטי,—אמרתי אליו.

—אני הוא,—ענה האיש.

—שמי כזה וכזה; הרשיתי לעצמי לשלוח לכבודו הצעה בכתב על דבר קבלת עבודה אחת, ואינני יודע עוד תוצאות הדבר.

הוא שנה פעמים את שם משפחתי, ופתאם נתן בצחוק קולו.—הבט נא,—אמר אלי בהוציאו את המכתב מצלחתו,—הבט נא בעצמך, אדון, כיצד אתה נוהג במספרים. הן רשמת על גבי מכתבך שנת 1848!

והסוחר הוסיף לצחק בכל קרביו.

—כן, כמובן,—עניתי במבוכה,—זהו פזר-הנפש, אבל אך מקרה הוא!

—אחת אומר לך: לי נחוץ איש מובהק בחשבונות,—הוסיף הסוחר.—צר לי מאד. כתב ידך ברור מאד, ובכלל מכתבך...

אי-אפשר, כי אלה יהיו דבריו האחרונים!—אולם הוא החל לדבק הלאה את שפופרותיו.

—הדבר הזה רע עד מאד,—הוספתי,—אך כזאת לא תהיה עוד שנית. שְׁבוּש קל אינו צריך לעורר ספקות בכשרונותי לעריכת-חשבונות.

—אינני מטיל בהם ספק כלל,—ענה הסוחר.—בכל אופן, בעיני אני היה לשבושך ערך כל כך מחליט, עד כי גמרתי בדעתי לקבל הצעה של איש אחר.

—ואם כן, המשרה כבר מסורה?

[עמ' 38]

—כן.

אלי! אם כן הדבר, לא נשאר לי עוד...

—לא! צר לי מאד, אבל...

—היה שלום, —אמרתי.

עברה אכזריה התלקחה בקרבי. לקחתי את צרורי מהמבוי ואמהר לרוץ הלאה בחרוק-שנים, בהדפי את העוברים מבלי בקש מאתם סליחה. איזה אדון עמד בלכתו ויעיר את אזני על הדבר הזה; פניתי אליו, ואשמיע בצעקה באזני ממש מלים אחדות חסרות-מובן, ואגיש את אגרופי אל אפו, וארוץ הלאה. הוא קרא בקול לשוטר, ואני כבר שמחתי השוטר לא בא.

הנשמע אפוא כדבר הזה, כי ירדפו פגעים אחרי איש במדה כזו? למה זה ועל מה זה כתבתי את הציון 1848? מאין בא המספר הארוך הזה?—ובכן, עוד הפעם אני רעב כל כך, עד כי מעי מתהפכים בקרבי כתולעים, ולאכל לא יעלה במזלי. אל אלהים הוא היודע, עד מתי עוד! בכל יום ויום הנני מרגיש את עצמי חדל-אונים יותר ויותר גם בגופי, גם בשכלי; מיום ליום הנני מוסיף לרדת מטה מטה!—כזבתי ככל העולה על רוחי, מבלי אשר יאדמו פני, רמיתי את אנשים עניים, שלא שלמתי להם שכר דירתי, כמעט גם גנבתי שמיכה של זר—וכל זה בלי חרטה, בלי מוסר לב! לבי דומה לפטריה ישנה, שהולכת ונרקבת, בהוסיפה להשתגשג לרחבה.—ומן השמים נשקפת אלי ההשגחה ונותנת אותי לנפול בנופלים, לגוע, בהדרגה מתונה, צעד אחר צעד, מבלי תעות מן הדרך. ובתהום הגיהנום מתרוצצים מלאכי-חבלה אנה ואנה ומתקצפים על אשר אינני עובר עברה חמורה, עברה שאין לה סליחה, אשר בשבילה אורד

סר לענווי נצח!

מהרתי יותר ויותר בלכתי, ופתאם, שלא במתכון, נטיתי אל מבוא-חצר מואר באור בהיר ומקושט ברב פאר. דאיתי על המעלות, בהעיפי עין בדרכי בלי משים על כל פרט ופרט של הקשוסים, הצמחים והפְתוּחִים. ביציע השני משכתי בחזקה בפעמון. למה זה עמדתי ביציע השני? ומדוע זה משכתי דוקא את הפעמון הזה, היותר רחוק מן הדלת?—אינני יודע.

[עמ' 39]

אשה צעירה, לבושה שמלה אפורה [ח] בעלת שביסים שחורים, פתחה את הדלת; היא הביטה עלי בשים לב, ואחר הניעה בראשה ותאמר:

—היום אין לנו דבר.—וכבר חפצה לסגור את הדלת.

איך זה עלה על דעתי להחל לפטפט?—אך הן היא חשבתי לעני מחזיר על הפתחים—ועם כל היותי עוצר ברוחי אמרתי להוכיח לה טעותה. ואסיר את מגבעתי, ואשתחוה בכבוד, וכמו בלי שמוע לדבריה אמרתי בסבר פנים יפות:

—סלחי נא, גברת, על אשר צלצלתי כל כך בחזקה, כי לא ידעתי טיבו של הפעמון. בודאי פה מתגורר האדון

טלטלו בנדנדה.

היא עמדה, ותאמין תכף לדברי; דעתה על אדותי התמוטטה.

—לא, —אמרה לבסוף, —פה אין כל חולים.

—אין פה חולה זקן? לטלטל בכל יום, שתי שעות, ארבעים אירים בעד כל שעה?

—לא.

—אם כן, הרשיני נא לבקש סליחה עוד הפעם, —אמרתי:—אולי זה ביציע הראשון. חפצתי להציע בשביל העבודה

זי ויָדֵל יִרְמָרְג.

השתחית שנית ואסור; פני האשה הצעירה אדמו כאש, ומפני מבוכתה לא יכלה לסור ממקומה, ותעמוד ותביט, כאשר ירדתי מן המעלות.

שבתי למנוחתי, והי מוחי צלול. דברי האשה: „היום אין לנו דבר” פעלו עלי פעולת־שֶׁפֶךְ מים קרים.—אוי, מה היה לי! כל עובר חושב עתה אדותי: הנה אחד מאותם המחזירים על הפתחים, שמושיטים להם אוכל אל הפתח!

במלל־רֶפְדָה עמדתי לפני איזה חדר-בשול, אשר נדף ממנו ריח צלי, וכבר הגשתי כפי אל הדלת, בהתכוני לבוא, אך נחמתי בעוד מועד, ואסור משם.

[עמ' 40]

כאשר הגעתי עד ס ו ר ט ו ב ואחל לתור לי מקום למנוחה, נוכחתי, כי כל הספסלים היו כבושים, ואך לשוא סבותי את כל בית התפלה, בבקשי לי קרן זוית. „מאליו הדבר מובן”,—שנית ברוח זֶעֶף: „מאליו מובן!”—ואשוב לבד. סרתי אל השוק, גמאתי מים מתוך המזרקה, ואלך הלאה, בהניעי את רגלי בכבדות, ואעמוד אצל כל חלון, ואשגיח בעצלותם על כל עגלה עוברת.

ראשי בער באש, רקותי דפקו קשה; המים אשר שתיתי גרמו לי מכאובים נוראים.

במצב כזה באתי אל שדה הקברות. ישבתי, ואשען בזרועי על ברכי, ואוריד את ראשי על כפי; בהיות גופי מקופל רוח לי מעט, —כי רפתה הרגשת המועקה בקיבה.

לא רחוק ממני, על לוח של חלמיש, כרע חרש-אבן ויפסל איזו כתובת. לו היו משקפים כחולות, ולמראהו עלה על זכרוני

זו בבית הקהה.

—לו רק החרשתי את רגש הבושה ופניתי אליו בבקשה! לספר לו דברים כהויתם—כי מצבי ברע וכי אי אפשר לי אפילו לסעוד את גויתי האַמְללה! הייתי יכול לתת לו את גליון-הפתקאות של הגלבל... כן, יקחהו אפל, את גליון הגלב! הן מחירו עולה כמעט לקרונה שלמה!—במהירות החילותי לחפש את כלי-היקר הזה, אף מצאתיו מהר בתחתית צלחתי הצדדית יחד עם גליונות אחרים חלקים וכתובים. מניתי את שש הפתקאות פעמים אחדות, ישר והפוך. למה הן לי? הלא תוכל לעלות עתה על דעתי מחשבה זרה—לבדל שער זקני? ובאופן כזה הן אשיג חצי-קרונה, חצי קרונה הגונה, של כסף!—בית השלחן יסגר בשעה הששית; אם כן, אוכל לצפות לפגש את מכירי בשעת השמינית בבית-הקהה.

זמן רב ישבתי ואשמח לקראת המחשבה הזאת. העת אחזה דרכה. מלמעלה, בתוך עצי הערמונים, קמה הרוח; והיום הגיע עד קצו.

[עמ' 41]

אולי אין זה כדאי—פתקאות של הגלב—בשביל איש צעיר נושא משרה בבית-השלחן? אולי בצלחתו מונחים שני

צרוים גדולים של פתקאות כאלה, יותר נקיות ויותר דקות משלי? מי יודע!—ואחל למשמש בצלחותי: אולי ימצא עוד איזה דבר בתור נוספות, אך לא מצאתי דבר.—או אולי אציע לפניו את צוארוני? אנכי אוכל לחיות בנקל גם בלעדיו, אם ארכס את מעילי עד הצואר—מה שכבר עשיתי, באין לי מקטורן.

נקסתי בשתי ליציאן קפלוסטרטוסו שדכסו סתקסל חחגלב, בגליון ניר לבן. ואחרי כן עזבתי את שדה הקברות, ואלך אל בית-הקהוה.

על בית המועצה נראה אות השעה השביעית. ואסובב את בית-הקהוה, בהביטי על כל היוצאים והנכנסים. לאחרונה, בשעה השמינית בערב, נגלה איש צעיר הדור בלבשו מכף רגל ועד ראש, אשר שֹׁה פעמיו אל בית הקהוה. לבי החל לנוע, כאשר תנוע הצפור בכלוב, ומבלי דרוש לשלומי התנפלתי עליו.

—חצי קרונה, ידידי!—אמרתי בסבר פנים עליזות.—הא לך גם עבט,—ואתקע לתוך כפו את הצרור.

—אין לי,—ענה,—חי ראשי, אין—ויהפוך את כיס כספו לעיני.—אתמול אחרתי בנשף-חשק, ועל כן הנני ריק מכל. האמין נא, כי אין לי מאומה!

—ומה בכך, כאלה וכאלה תקרינה, ידידי!—עניתי. נתתי אָמון לדברו. הוא לא היה משקר בגלל דבר-הבל כזה; גם נדמה שמש בצלחותיו.—סלח נא לי,—הוספתי:—רוששתי, זה מקרוב!

כבר צעדתי צעדים אחדים, אך הוא קרא לי, בהראותו על צרורי.

—את זאת קח לך,—עניתי.—הנני נותן לך במתנה. פה כל רכושי כלו!—והדברים האלה כל כך עוררו חמלה בקרבי, תתי קולי בבכי. [עמ' 42]

הרוח הלך הלך וגבר; העבים שוטטו עקלקלות; ויהי קור וחשך. הלכתי לאט ברחוב, ואבך; רחמנות אין קץ אל נפשי קרעה את לבי לגזרים, ואשנה את המלים, אשר הוציאו מקרבי בכל פעם זרם דמעות חדש:—אלי, מה רב היגון! אלי, מה נורא היגון!

עברה שעה, שעה ממושכה וכבדה. סרתי אל טורבֶּהָדָה, ישבתי על ספסל לפני איזה בית, ואתחבא בְּאֵה בכל פעם אשר חלף איש על פני. כמשתולל כוננתי מבטי על המחסנים המוארים באור בהיר, ששם נוצצו סחורות וכסף. אך לבסוף אמנם זלה ובין השוק.

לא! היום לא אוסיף עוד ללכת אל היער, ויהי מה! אין עוד בי כח לזאת, וגם הדרך רחוקה יותר מדי. טוב טוב לבלות את הלילה באיזה מקום שיהיה! אפשר להשאר גם פה, במקום שאני יושב עתה. והיה כאשר יציק לי הקור—אתהלך לי מסביב לבית התפלה. הלא אין לפני ברירות רבות.—ישבתי על מקומי באופן היותר מכשר, ואצלל בתרדמה.

קול השאון נדם מסביב, החניות נסגרו, צעדי עוברים ושבים נשמעו לעתים יותר ויותר רחוקות, ולאט לאט דעכו האורים בחלונות.

פקחתי את עיני—ואראה לפני תבנית אפלה; על פי הכפתורים, אשר נוצצו בחשכה, הכרתי כי שוטר לפני, אך בפניו לא יכלתי להתבונן.

—ערב טוב!—אמר אלי.

—ערב טוב!—עניתי.—אימה נפלה עלי, ואקום במבוכה. הוא עמד נכחי בלי-נוע.

—איה מקום מבורך?—שאל.

כדרכי, מבלי חשוב הרבה, אמרתי לו את האדרסה של עלְיָתי.

אך הוא עוד לא סר ממני.

—האם אני עושה איזה דבר שלא כחוק?—שאלתי במורך לב. [עמ' 43]

—לא,—ענני,—אך טוב טוב לך ללכת לביתך; פה קר לשכב.

—כן, אמת הדבר,—קר פה.

ברכתי ברכת לילה טוב, ועל-פי האינסטינקט שמתי פעמי אל מאורתי הישנה. איש לא יראני, אם רק אעלה בזהירות; ואף גם השלבים לא ישמיעו קול, מלבד היותר עליונים.

הסירותי על יד הפתח את מנעלי, ואעלה למעלה. דממה שלמה; ביציע השני תְּקַתֵּק השעון, וילד בכה בקול נמוך, ויותר—אין קול. מצאתי את דלתי, סבותי אותה על ציריה, פתחתי, ואכנס לתוך החדר, ואסגרה אחרי בלאט.

בְּכֹל אותה הדמות שהיתה בשעת עזבי את החדר. המסך בחלון הורם, והמטה היתה ריקה; על השלחן הלבין דבר מה—בודאי היא פתקאתי אל בעלת הבית; אם כן אפוא, לא היתה פה מעת צאתי.—העברתי בידי על פני הכתם הלבן, ואמשש, והנה זה, לתמהוני, מכתב. מכתב?—נשאתיו אל החלון, ובכבדות קראתי בחשכה את האדרסה: מכתב! „אֶ-הָה,—חשבתי,—זוהי תשובה מבעלת-הבית, אָסור לשוב אל החדר הזה בזמן מן הזמנים!”

בלאט, בלי שאון ירדתי מעל המעלות, בהחזיקי ביד אחת את נעלי ובשנית את המכתב, ואת השמיכה תחת זרועי. אני נעשה קל מסובין, נושך שפתי פעם בכל בשרוק השלבים, יורד בהצלחה למטה מעלות אחדות, ועוד הפעם אני עומד על יד פתח-המוצא. פה הנני מנעיל את נעלי ונח מעבודתי, בהביטי בלי תבונה במרחק. אחר כך אני הולך ברחוב.

הנני קרב אל פנס של נַז, מניח את צרורי על יד העמוד, ופוחת את המכתב לאט מאד, בלי חמדה.

פתאם והנה כמו ים של אור התפרץ מסביבי; הנני מוציא מפי זעקה חלושה של שמחה: זה היה מ כ ת ב סגנון... כתוב בטשעון. ג. מָחַר יודפס... עשר קרובות.”

צחקתי, רצתי ואקפץ ברחוב, ואעמוד כפעם בפעם, ואכרע על ברכי, ואתפלל, ועיני נשואות למרום; וכך חלפו שעות אחדות. [עמ' 44]

כל הלילה כלו, עד אור הבקר, שוטטתי ברחובות, ואשנה בכל פעם כמטורף-הדעת מרוב ששון: „כתוב בכשרון!”

ב.

עברו שני שבועות; ואני השלכתי שנית החוצה.

עוד הפעם אנוס הייתי לכתוב מאמר לעתון בשבת בשדה הקברות. ובעוד אני עוסק בזה השמיע השעון את השעה העשירית, ויהי חשך, ונעילת השערים החלה. —אני הייתי רעב, רעב מאד; מעשרת השקלים לא נשאר זה כבר אף זכר. עוד הפעם לא אכלתי זה שנים שלשה ימים, וארגיש את עצמי חלש ועיף מפני כתיבתי. בצלחתי היו אתי אולר^[5] וצורר מפתחות, —וכסף אף לא פרוטה אחת.

כאשר נעלו את שערי שדה הקברות, צריך הייתי אמנם ללכת הביתה; אולם יען אשר פחדתי פחד אינסטינקטי מפני שוטט ברחובות, ואלך אל בית-המועצה, ואחר כך ירדתי אל חוף הים ואשב על ספסל, על גשר מסלת הברזל.

עצבוני עזבני, כי שכחתי רגע את עניי, —ודעתי התישבה עלי קצת למראה הים, אשר השתרע בתוך החשך בשלוח ובהדר. —כדרכי מאז, חפצתי להתענג על קריאת השורות שכתבתי זה עתה, אשר נחשבו כפעם בפעם במוחי החולה כדברים היותר טובים בכל מה שכתבתי מעודי. הוצאתי את כתב-היד מצלחתי, הגשתי אל עיני ממש, ואחל לקרא עמוד אחר עמוד. לסוף יגעתי בקריאתי, ואקפל את הגליונות.

[עמ' 45]

מסביב שררה שלות השקט; הים השתפך כתכלת מזהירה, וסביבי נגלו לרגעים צפרים, בלי נשמע קולן. —במרחק עומד שוטר על משמרתו; ומלבדו —אין כל נפש חיה, וכל הנמל ישן שנה של מנוחה שלמה.

עוד הפעם מניתי וספרתי את קניני: אולר פגום, צרור מפתחות, ואף לא פרוטה אחת.

פתאם תחבתי ידי לתוך צלחתי, ואוציא ממנה נר. זאת היתה פעולה בלי שום כונה —פשוט, מפני הזדעזעות העצבים. מששתי ואמצא גליון חלק, ואעשהו גליל —אלהים הוא היודע מדוע ולמה —ואחבר את קצותיו במהירות, באופן שנדמה לי כמו מלא, ואשליכהו על המרצפת; הרוח נשאהו הלאה, במרחק לא-רב.

הרעב בשרני שנית את בואו. בהביטי על המגלה הלבנה, אשר היתה כמו מלאה מטבעות, דברתי על לבי כי היא באמת מלאה, ואתאמץ לנחש, מה הוא הסכום הנמצא בקרבה, אם מטבעות בעלות עשר פרוטות הן אלה —כך וכך; ואם דינרים... כמה דינרים היו יכולים להמצא שם? הבטתי על המגלה בעינים פקוחות לרוחה, ואדבר על לבי להתגנב אליה בלאט ולחטפה.

השוטר גנח פתאם. וגם במחשבתי עלה לעשות כזאת. ואגנח, בהתרוממי מעל ספסלי, למען יראני. הוא יראה הפעם את המגלה ויתנפל עליה! ויגל לבי בקרבי להוללות הזאת, ואחכך את כפי, ואגדף את השוטר בכל פה. —הנה כי כן, תסכל מזמתך!

נהייתי שכור מפני הרעב.

השוטר נגש כעבור רגעים אחדים, בהביטו לכל עברים ובהשמיעו קול צלצול על פני המרצפת באדני נעליו המסומרים. הוא אינו נחפז: עוד הלילה גדול בשבילי! איננו רואה את המגלה, אם כי כבר קרוב הוא אליה מאד.

אָהָה! הנה שם עליה עין. הוא עומד ומביט, מגלה לבנה, הגונה. אולי כסף נמצא בקרבה —איזה סך הגון, —הלא? —הנה הוא מרים, המ...! היא קלה, קלה יותר מדי! אלי איזו נוצה יקרה? הנה הוא פותחה בזהירות באצבעותיו העבות ומתבונן אל תוכה.

[עמ' 46]

חוק של דממה,

חדל-אונים —פנימי, דומה לדמעות עצורות.

עוד הפעם —קול צלצול על פני המרצפת, והשוטר עולה על הגשר. אני ישבתי בדמעות על עיני, בשאפי רוח בכבדות, ולא ידעתי נפשי מפני עליזות של קדחת. דברתי אל לבי, ספרתי לעצמי את כל המעשה בגליל-הנר, ואחקה את תנועותיו של השוטר השוטה, ואסתכל בכפי, אשר גללתיה כמו שפופרת, ואפטפט. „הוא השמיע קול גניחה, מדי השליכו את המגלה הצדה! מדי השליכו אותה הצדה, השמיע קול גניחה!“ הרביתי להטעים את כל הצחוק והגיחוך שבמקרה הזה, ואשנהו לכמה פנים, ולסוף כליתי: „הוא גנח פעם אַתְהַתְּהָה!“

ה מרוח-הלילה,

האניות מסביב נדמו לי כתניני-ים, שחורים, מרעימים פנים.

לא הרגשתי עוד כל כאב, הרעב שקט; להפך, עוד הפעם חשתי ריקנות נעימה וקלות-גופי. הנחתי את רגלי על הספסל ואשכב; במצב הזה הרגשתי באופן היותר נמרץ את נועם הבדידות. בנפשי —אין גם עב קטנה, אף לא כאב שבות והתאוות. —שכבתי בעינים פקוחות, כמו איזה איש זר לנפשי: אני בעצמי לא הייתי במציאות כלל. —אין קול ואין תנועה בעלטה —רק משק הים השקט.

אך הנה בני-שחף שחורים שוחים וקרבים אלי. הם נושאים אותי לארצות רחוקות, למדינות הים, אל ארמון

זוהי מַעְלָם בְּגוֹתוֹ שֶׁקֵּוֹמְטוֹ לֵאמֹר,

המזהיר מאבני-חן שקופים, על כסא מרופד שושנים צהובות, ומושטת אלי ידה ברגע הפגישה. אני נגש אליה, כורע על ברכי לפני, והנני שומע קולה: „שא ברכה מאתי וממלכותי, האביר! הרבה עתות אביב חלפו, מאז אני מחכה לך; קראתי לך בלילות מזהירים בזהר-הכוכבים, בכיתי לזכרך בשעה שאתה התעצבת, ואריק עליך חזיונות ליל כפעם בפעם, מדי נפלך על פניך באין אונים!“ והיפה-פיה אוחזת בידי, ומנהגת ומעברת אותי דרך סלונים אין קץ, מקום שם המוני עם מריעים וששים למראה, דרך גנים מלאים אורה, ששם צוהלות ומשתעשעות שלש מאות עלמות צעירות, —והנה באנו לסלון אחר, ושם הכל מזהיר בזהר ספירים. השמש מפיץ אור דרך התקרה השקופה, מרחוק נשמעים קולות רבים של מקהלות שרים בלתי נראים, ובאוויר מרחפים בשמים משכרים. אני אוחז בידה —התאוה גורפת את דמי, והיא מצטחקת למולי ומולכת אותי אל סלון שלישי, מקום שם מבריקים אבני-ברקת ביקר תפארת אהבים, וידיה נשקני! נשקני!“

ואני רואה ממעל לראשי את כוכבי השמים, ושרעפי צוללים בים זהרם.

השוטר העירני. עוד הפעם שכבתי על הספסל, משלך בלי חמלה לתוך ים החיים. קודם כל אחזני רגש תמהון על המצאי תחת כפת השמים. ואחר מלאתי קצף, ואהי נכון לבכות בזעפי, על כי חי אני עוד הפעם!—בשעה שישנתי ירד גשם; בגדי נרטבו, והקור חדר כל קרבי. החשך גבר כל כך, עד כי לא יכל השוטר לראות את פני.

נא—קרא אלי, גש הלאה!

ואני שמעתי בקולו; לו צוה עלי לשבת, כי אז ישבתי. כחותי עזבוני כליל; ואף גם הרעב שב לענותני.

—עמוד נא, —קרא אלי השוטר בלכתו בעקבותי, —הן שכחת לקחת את מגבעתך! אך זה הוא טפשי! טוב הדבר, לך לך!

[עמ' 48]

—אכן נדמה לי אמנם, כאלו שכחתי דבר מה, —אמרתי בלשון עלגים, מבלי דעת נפשי. —תודתי לך. לילה טוב.

ואחוג, ואנוע, ואלך הלאה.

אח, לו היתה הפעם אתי לכל הפחות פת-לחם קטנה! לו רק פרוסה ככף איש, שהייתי יכול לאכלה אכילה ארעית מדי לכת!—שויתי בנפשי את אותו מין לחם-הדגן, שהייתי אוכלו עתה בעונג מיוחד. —מבלתי יכולת לנשא את מצוקות הרעב, התרגשתי ואתן קולי בבכי: אין קץ, אין מדה ליסורי!

פתאם עמדתי. רקעתי ברגלי, ואגמגם דברי קללה. איך קרא לי השוטר? טפשי?—אנכי אראהו עד אן מגיעה טפשותי!

שבתי לאחור וארוץ, מבלי דעת נפשי מרוב חמה. כעבור זמן מה נפלתי במרוצתי; אך זה לא עצרני; קמתי בקפיצה, ואוסיף לרוץ הלאה; אולם בהגיעי עד מגרש מסלת הברזל עיפתי כל כך, עד כי לא יכלתי עוד לגשת אל הגשר; ואף גם חמתי שככה. —האם לא אחת היא לי, מה אמר השוטר? אך הלא אי-אפשר להרשות לכל איש לדבר גסות! אולם, הן הוא לא ידע מי בעל דברו. —ואשנה, בהרגיעי את נפשי: „הן הוא לא ידע מי בעל דברו”, ואשוב עוד הפעם לאחור. תשוקה יתרה—לרוץ בחשכה כזו, לחצות ברפש עד מעל לברכים, השד יודע אנה!

והרעב החל שנית לגרמני, למצצני, מבלי תת לי מנוח אף רגע. בלעתי רוקי, למען הונות את הקיבה, ואף גם נדמה לי כי זה מועיל.

אני המעטתי לאכל עוד במשך שבועות אחדים לפני הקיץ הנוכחי, ומאז הולך רוחי הלך ורפה. אכן זאת היא העקה, —כבר אבדו לי כחותי אשר מלפנים, וכל רעבון חדש עולה לי במכאובים יותר ויותר גדולים! אך ארויח חמשה

עם עלי לרעב!

על אפסל נשא, —אפשר לגנוח בחזקה, להכפף יותר ויותר; —
אך לגבי ולכתפי מה אעשה אפוא?

ולמה זה הורע מזלי כל כך? האם יש לי זכות של חיים פחות מאשר, למשל, לסוחר הספרים פֶּשֶׁה או לפקיד הַנְּכֵן? —
האם שכמי וידי לא יצלחו למלאכת-הגוף? האם כבר לא נסיתי לעבוד בתור חוטב עצים במְלֶרְהָה, למען אשתכר לכל הפחות למחיתי? האם עצל אנכי? האם לא בקשתי כל מיני עבודה, לא הלכתי לשמוע קריאות של פומבי, לא

י חיים של כילי,

בכלכלי נפשי בלחם וחלוצי שובע, וכשהימים כתקונם—בלחם בלבד? האם לא רעבתי גם ללחם—ברגעי מחסור? האם שכנתי מעודי בארמון, או במשכן מרוח ומהודר?—בבית חרשת עזוב של רוקע-פחים, נדח מאלהים שיתי לי מאורה!—באחת, מזלי נשגב ממני, לא אוכל הבינו!

במחשבות כאלה השתקעתי מדי לכתי, אך לא היה בהן כל צל של תוגה או התמרמרות.

על יד איזה מַחְסָן, אשר תריסו סגורים למחצה, עמדתי בלכתי, ואחל להביט לתוך הסדק, אך לא יכלתי לראות

זופי על התריס,

לי כל הקדמות:

—כעת השעה העשירית.

—לא, השעה השניה, —ענה הוא בתמהון.

—לא, העשירית, —שניתי אני, —ובהאנחי בזעף, קמצתי אגרופי ואצעק: שמעו נא, רבותי! כעת השעה העשירית!

הוא חשב רגע, הביט עלי בשים לב, ויקרא בקול שקט:

—בכל אופן השעה כל כך מאוחרת, עד כי הגיעה העת שתשוב לביתך, האלוה אותך?

[עמ' 50]

טוב-לבו הכלימני; הרגשתי דמעות בעיני, ואמהר לענותו:

לא, תודתי לך. אנכי רק אחרתי בנשף קצת... בבית-הקהוה... תודתי לך.

בלכתי מאתו, שם את כף ידו למול רַקְתו. גודל נפשו של השוטר עורר את לבי כל כך, עד כי נתתי קולי בבכי: היתכן כי אין לי אף חמשה שקלים, למען העניק לאדם ההגון הזה? זמן רב הבטתי מרחוק, איך התהלך על פרשת הדרכים; הכיתי בכפי על מצחי וארבה לבכות, במדה שהרחקתי ממנו. חרפתי את עצמי בגלל עניי, בדיתי את הגדופים היותר פשי בלי חמלה.

באופן כזה הגעתי עד מעוני, אך על יד הפתח ממש ראיתי פתאם והנה—אבד ממני המפתח.

„הדבר מובן מאליו!—קראתי במרירות, —המפתח צריך היה לאבד ממני, ויהי מה!”—אנכי גרתי בחצר, אשר בצדה האחד היתה אָרוּה, ומעבר השני—בית-חרשת רוקע פחים; את השער היו סוגרים מדי לילה בלילה. —שום איש, שום איש לא יוכל עתה לפתחו: ולמה זה באמת לא יאבד המפתח ממני? הן נרטבתי כאחד הכלבים, רעבתי מעט, קצת רעבתי, ואף גם עיפתי עד כדי גיחוך, —ולמה זה באמת לא יאבד ממני המפתח? גם תמיה גדולה היא, כי לא שנה הבית את מקומו, לא נעתק הלאה, אל השדה, מדי קרבי אליו?—ואצחק צחוק פולח-לב.

שמעתי צהלת הסוסים באָרוּה, ראיתי מבעד לשבכה את חלוני, ובכל זאת לא יכלתי לבוא פנימה. אם אובה ואם אחדל—צריך הייתי לשוב אל הגשר ולבקש את המפתחות שאבדו.

עוד הפעם ירד גשם, ואני הרגשתי בחדור זרם אחר זרם אל תחת צוארי. —על יד בית המועצה עלתה על דעתי מחשבה מוצלחת: לפנות אל השוטרים בבקשה, שיפתחו לי את השער. תכף הצעתי זאת לפני השומר, בבקשי אותו ללכת מיד בעקבותי.

[עמ' 51]

אך זה לבלי הועיל כלל, יען אין לו מפתחות. מפתחות הפוליציה נמצאים בבית-הפקידות.

—ומה אפוא אוכל לעשות?

—ללכת לבית מלון אורחים וללון שם.

—אין אני יכול ללכת לבית מלון אורחים: אין לי כסף. אחרתי בנשף קצת... בבית הקהוה... הלא תבין!
עמדנו זמן קט על המעלות, אצל בית המועצה. הוא התבונן בי מכף רגלי ועד קדקדי. מי הגשם ירדו בהמולה ויגאו.
—לך אל בית המשמרים^[1] ואמור, כי נעזב ונודד אתה, —אמר אלי.

נ ע ז ב ? זה לא עלה עוד על דעתי, אכן רעיון נפלא הוא, יקחהו אפלי! אני מודה, מודה לו עד מאד! ובכן אפוא
—פשוט לבא ולאמר, כי אני נעזב?

הדבר פשוט מאד...

—מה שאקל? המשמר.

טנגן. אנדראס טנגן.

אינני יודע למה כזבתי. עשתנותי נבוכו, ולא היה בי כח למשול בהם; צריך הייתי לשקר, בלי שום צורך, על פי
להתגבר עליה.

—משלח ידך?

אכן לזאת יאמר: מן הפח אל הפחת! —משלח ידי? אמנם, במה אני עוסק? —בתחלה חפצתי לקרא לעצמי בשם
רוקע-פחים, אולם נדמה לי כי השם, אשר בדיתי, יותר מדי ערב לאזן בשביל איש ממין זה; מלבד זאת, הן אני נושא משקפים על
א בקול תרועה:

—סופר אנכי בעתונים.

ף אמין לדברי. —זה היה מחזה נפלא
—סופר נעזב, בלילה, בבית המועצה!

—באיזה עתון הנך עוזר, מר טנגן?

—ב„גליון-הבקר“. הלילה, לדאבוני, אחרתי בנשף קצת...

—בזאת אין כדאי לדבר, נכנס לתוך דברי: לגבי צעיר כמותך אין משגיחים דברים כאלה. —אחר כך קרא לשוטר,
ובקומו ממושבו בכבוד אמר: „הולך נא את האדון הזה אל היציע המיוחד, למעלה. לילה טוב.“

קור חלף בכל יצורי גוי מדי חשבי על דבר חוצפתי, ואקמץ אגרופי נכחי. למה זה צריך היה לעררב בזה גם את
„גליון הבקר“! העורך רק יחרוק שניו לשמע המקרה—כמו שחורק זה המנעול מדי התהפך המפתח.

—הגז בוער עשרה רגעים, אמר אלי השומר בפתח.

—ואחר יכבה?

—כן, יכבוהו.

עצמי כבן בית,

ובעונג-נפש הטיתי אזני לשמוע אל דלף הגשם בחצר. אי אפשר היה גם לבדות למעני שום דבר יותר טוב מהחדר
הנחמד הזה.

בעונג רב נשענתי על המטה, בהביטי על להבת הגז, ומגבעתי ביד. חשבתי אדות פרטים שונים של שיחתי עם
הפקיד המשמר. זאת היא שיחתי הראשונה עם אחד הפקידים—אבל עלתה יפה! הסופר טנגן—האף אין זאת? גם
„גליון-הבקר“! פלחתי ממש את לבו של האיש הלז ב„גליון הבקר“! אחרי זאת אין להוסיף דבר—הלא?—עד השעה
השניה בלילה ישבתי ברוב פאר ב„גן השעשועים“, ואעזוב שם את מפתחותי, וכיס הכסף עם אלף השקלים נשאר
אצלי בביתי!—הולך נא את האדון אל היציע המיוחד, למעלה!

אז כבה אור הגז, —לפתע פתאם, באופן מוזר, מבלי התמעט, כבה. הנני יושב בחשכה עמוקה, אינני רואה לא את
ידי, אף לא את קירות החדר הלבנים. לא נשאר לי אלא לשכב לישון—ואני פושט את בגדי.

[עמ' 53]

הבלתי-מושגה.

מחשבתי לא יכלה לחבקה. החושך גבר יותר מכפי שאפשר, וזה הדאיבני. עצמתי את עיני, ואחל לשורר בלחישה,
ואתהפך על משכבי, למען שנות את המצב, —אך לשוא. העלטה בלעה את כל שרעפי ולא נתנה לי מנוח אף רגע. —
ומה אם אמס ואתמוגג תוך העלטה הזאת, ואתלכד אתה יחד? —קפצתי על המטה, ואפרוש כפי.

חרדה משלה בי, וכל מלחמתי עם עצבי—לא הועילה כלל. נהייתי קרובן של פנטסיות היותר אויליות, וזעה כסתני מפני
התאמצותי להשיב רוחי אל קרבי.

כוננתי עיני במרחק, ויעל על לבי כי מעולם לא ראיתי עוד עלטה כזאת. כמובן, הנני נמצא עתה בעלטה מיוחדת

ופן שאין לספר.

על דבר עמקה.

ברור היה בעיני, כי זה לא היה חור פשוט—זה היה איזה חור מיוחד, פלאי, אשר עין לא שזפתו עוד. ומבלי דעת
נפשי מפני אימה וסקרנות, הוצאתי מצלחתי את אולרי הפגום, בחפצי להנכח כי החור הזה איננו חולף בעד הקיר ואינו יוצא אל
החדר הסמוך.

שכבתי שנית כאלו למען אישן, ובאמת—למען הלחם עם העלטה. —הגשם חדל, ובכל השלך הס. ברחוב נשמעו
פתאם צעדים מדודים, ואני לא שקטתי עד אשר הכרתי את השוטר בהליכתו.

אז ספקתי כפי ואתן קולי בצחוק. האח, מה טוב! מצאתי מלה חדשה. —קפצתי על מטתי, ואמר:

קִיְּבֵהְמִלְּכִי וְכִן דַּאזָא לֹא הִיטְלֵהְעֵמִכּוּ מִנְשֵׁלִם אֲנִינּוּ מִעֲבֹמִם חֹלְבֵינְיֹהִל!

[עמ' 54]

ובפקחי את עיני לרוחה, מלא השתוממות על המצאתי, צחקתי בקול, ואחר החלתי ללחוש: הן אפשר להקשיב

ומר בסוד גדול!

עוד הפעם הייתי במצב של תמהון-לב עלז, שבא מרעב, עוד הפעם הרגשתי את עצמי ריק וחפשי מכל מיני ענויים, ועוד הפעם אבדה ממני כל יכלת למשול בעשתנותי.

החלתי לשית עצות בנפשי. ויהי מה, צריך למצא את הוראתה של המלה החדשה הזאת: היא איננה עיר, אף לא חיה; זה ברור מאד.—אחרי אשר נמלכתי היטב בלבי מצאתי, כי הוראתה אינה יכולה להיות גם ארמון תלוי באויר, אף לא צאת השמש.—אולם זה לא יקשה כלל, למצא הוראה בשביל מלה נהדרה כזאת. צריך רק לחכות קצת—וההוראה הזאת תעלה מאליה על דעתי, ובין כה אפשר לישון.

שכבתי על המטה, ואצחק, ואגמור בדעתי לבלי הוסיף עוד להגות במלה אשר מצאתי.—אך רגעים אחדים עוברים,

נלות על זכרוני,

פורשת ממשלתה על כל הכח החושב שלי—ואני הוגה בעיון.—עד הנה חשבתי רק במה שאינני יכולה יכולה להורות, אך הן צריך לחשוב תחלה מה יוכלו להיות הוראות. „אולם אין רע!“ קורא אני בקול, וחוזר וקורא, כי אין בזה כלתמלה, תודה לאל, הומצאה, וזה כל העקר. אפשר לי להרגע.

אך המלה הבלתי-שכיחה אינה נותנת מנוח. הנני קופץ ממשתי, אוחז בראשי בשתי ידי ומחל לדבר על לבי בקול:

—הן לא תוכל להיות הוראתה אֶמְיִגְרָצִיָּה או פְּבִרִיקָה של טֵבֶק! לוֹ כֵן הִיָּה, כִּי אִז כִּבֵּר מִצְאִתִּי בְּזֹאת מְרֻגֵעַ. לֹא, הַמְלָה הַזֹּאת צְרִיכָה לְהִבְעֵ אִיזָה עֵינֵי רוּחִי: רִגֵּשׁ, מִצֵּב-נִפְשׁ, —הִיתָכֵן כִּי לֹא הִיָּה הַדְּבָר בְּרוּר בְּעֵינֵי עַד כֵּה?

ואני מחל לחשוב על דבר רגשים וכל מיני מצב-נפש, ופתאם נדמה לי כי איזה איש מן הצד מתערב בשיחה, ואני

[עמ' 55]

לעמתי בעברה:

זאזל! הלא מנאך

הדבר! הבאמת מחויב אני להסכים לכך, כי קוֹבָאָה הוראתה—צמר? אני אני המצאתי מלה בשבילי, ויש לי צדקה גמורה לתת לה את אותה ההוראה, אשר תעלה על דעתי אני! כפי שידוע לך, הטפש, אין אני יודע עוד בעצמי מה טיבה של המלה הזאת!

אך הנה מוחי הולך ונהרס עד היסוד. הנני קם והולך לבקש מים. אינני צמא, אך ראשי בוער כמו באש, ונחוץ לי לקררו.

אחרי שוב רוחי אל קרבי שכבתי עוד הפעם ואנסה לישון, יהי מה שיהיה. זמן רב שכבתי בלי-נוע, בעינים עצומות, אבל רק הזעתי וארגיש דחיפות, אשר יחד אתן הסתער דמי בכל עורקי.

לא, זִכְרִיךָ הַזֶּה... הַמֵּטָה לֹא אֶכְשָׁמַכְּ אֶתְּסִיף עִמָּךְ עַל! יְהוָה מִלְּפָנֶיךָ...? ... סִפְסֵל... אֲבִי-חַן כְּחוֹלִים... אֲנִיֹּת...

פקחתי את עיני. למה זה אני עוצם אותן, אם לא אוכל לישון?—ומסביב עודנה משתרעת אותה העלטה, אותה

אל מה אֶשְׁנֶה?—ואני משתדל בכל מאמצי

כחי למצא מלה שתהי שחורה למדי בשביל העלטה הזאת, מלה כל כך איזמה, אשר מדי הביעי אותה צריכות שפתי להפוך שחור.—הה, אלי, מה רב החשך!

ואני מוכרח שנית להגות בנמל ובאניות ובבני-השחף השחורים המחכים לי שם, על הים. הנם הולכים אלי, הנם רוצים לתפשני ולהולכני אל ארצות רחוקות ונוראות, אשר לא דרכה בהן עוד כף רגל איש. הנם מושכים אותי אל התהום, הנם מתנשאים יחד אתי אל העננים—ופתאם והנה הם נופלים, נופלים...

הַמִּצְוָה מִפִּי צַעֲקָה נְחָרָה, וְאִזְחַז בְּפֶאת הַמֵּטָה. נִסִּיעָה מִסּוּכְנַת נִסְעֵתִי בְּאוֹיֵר, כְּמוֹ אִיזָה חֶפֶץ מְשֻׁלָּךְ. תּוֹדָה לֹאֵל כִּי הַסְּפִקָתִי לְהֵאֱחָז בְּקִרְשֵׁי הָאֵלֶּה!

—זה הוא המות, —חלף רעיון במוחי, —הנך הולך למות.—ואשכב, ואחל לחשוב, כי תכף אמות.

לבסוף נתרתי עוד הפעם ממקומי, ואכיח את עצמי תוכחה נמרצה:

—מי זה אמר כי עליך למות?—אם אתה חברת מלה ואינך יכול למצא בשבילה הוראה—למי הזכות להתערב בדבר?

את דברי שמעתי ואבין ברור. ההכרה לא עזבתני; זה היה לא חוסר דעה, כי אם דברי תפל של חלישות ועיפות, ומוצאם —רעב.

אך פתאם, כמו ברק, עֹרְתֵנִי מִחִשְׁבָּה, כִּי אֲנִי יוֹצֵא מִדַּעֲתִי.—הַנְּנִי רֵץ, בְּהַתְּנוּדְדִי, אֶל הַדְּלֵת, מִנְסָה לְפִתְחָה, מִתְּנַפֵּל עֲלֶיהָ פְּעָמִים אַחְדוֹת, כְּמִתְאַמֵּץ לְשִׁבְרָה, מִכֵּה בְּרִאשֵׁי אֶל הַקִּיר, מִתִּיפֵחַ בְּקוֹל רֵם, נוֹשֵׁךְ אֶת אֲצִבְעוֹתַי וּמְקַלֵּל, מְבַלֵּי דַעַת אֶת מִי וּבִשְׂבִיל מֵה.

אך שקט בכל; הקירות השיבו כפעם בפעם את קולי אלי בחזקה. ישבתי על הרצפה, מבלתי יכלת עוד להתמרמר.— אז נגלה פתאם לעיני, מלמעלה, רְבוּעַ אֶפְסוֹר בְּקִיר, נִגְהָ-אוֹר לְבָן כֶּהָ, הַרְגֵּשָׁה קוֹדֶמֶת שֶׁל אוֹר הַיּוֹם. הַרְגֵּשְׁתִּי בְּכֹל נִקְבַּ מְנַקְבֵי עוֹר גּוֹפִי כִּי זֶהוּ אוֹר הַיּוֹם, וּבְפִעֵם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאֶפְתִּי רוּחַ בְּרִנָּה. הַתְּמַתְחֵתִי עַל הַרְצָפָה וּבִבְךָ מִשְׂמֵחָה לְמִרְאָה אוֹר-הַבְּקָר הַמְּחֻנָּן הַזֶּה, וְאֶתִּיפֵחַ מְרִגֵּשׁ תּוֹדָה, וְאֶשֶׁךְ אֶת הַחֲלוֹן נְשִׁיקוֹת פּוֹרְחוֹת וְאֶשְׁתַּנֵּעַ, אוֹלָם בְּאוֹפֵן חֲדָשׁ.—כֹּל רוֹגֵז כְּמוֹ הוֹסֵר בֵּיד, הַכָּאֵב וְהַיֹּאֵשׁ שֶׁקָּטוּ, וְכֹל תְּשׁוּקוֹת לֹא הָיוּ לִי, כִּי הִיִּיתִי הַגִּשְׁמָה שֶׁל אֲשֶׁר וְנַחַת-רוּחַ. בְּקוֹמִי וּבְפִרְשֵׁי כְּפִי אֶל הָאוֹר, חִכִּיתִי בְּסִבְלֹנוֹת לְהִיּוֹת הַבְּקָר.

מה נורא היה הלילה הזה! אי אפשר היה לבלי השתומם לזאת, כי לא שמע איש את השאון אשר הקימותי. אולם, הן נמצאתי ביציע המיוחד, ממעל לכל שאר הכלואים. אותי חשבו ליועץ-משרה נעזב.—ברוח היותר צוהלת, בכונני עיני מול החלון אשר הלך הלך ואור, העמדתי פנים כיועץ משרה, כניתי את עצמי „פון-טנגן“ ואדבר אל לבי בסגנון

[עמ' 57]

זו עוד לענותני.—חבל, כי עזב האדון יועץ-המשרה בביתו, בגלל פזור

שכב על המטה?—

וברצינות היותר עמוקה, באלפי צירימוניות, הלכתי אל המטה, ואשכב.

קעת כבר היה אור כל כך, עד כי אפשר היה להכיר ברור את רשמי החדר, ואחר כך גם את הבריה הכבד של הדלת. זה שִׁמַּח אֶת נַפְשִׁי. חִלְפָה הַחֲשֵׁכָה יַחֲדֵת-הַנֶּגֶן, הַמְּרַגֶּזֶת, הַמוֹצֵקָה, אֲשֶׁר הִפְרִיעַתֵּנִי מִרְאוֹת אֶת עֲצָמִי; דְּמִי שֶׁקָּט לֹאֵט

לאט, ובמהרה החלו גם העינים להתעצם.

קול דופק על הדלת העירני. נתרתי ממטתי, ואתלבש בחפזון; בגדי לא יבשו עוד מאמש.

הואיל נא להודיע אדוּתך להמשמר, —אמר השוטר.

—אם כן, עוד הפעם דקדוקים! —חשבת, ולבי חרד בקרבי.

ירדתי למטה אל חדר גדול, ששם כשלישים או כארבעים איש—נעזבים. את כלם קראו לאחד אחד, כפי הרשימה, אצלו בשאלה:

—האם קבל כרטיס? אל תשכח לחלק את הכרטיסים. גם צורתו של זה מעידה, כי לא ישיב את הכרטיס ריקם.

אני עמדתי על ידם, הבטתי אל הכרטיסים, וחפץ הייתי לקבל גם אני את אחד מהם.

אָבְדָהּ סָגָן, סוֹפֵר בַּעֲתוֹנִים!

יצאתי מתוך ההמון, וארכין בראשי.

—איך זה הגעת עד הלום, חביבי?

ול אחרתי לשבת ~~החפזתי~~ ~~במשקף~~ ~~אצלו~~. שקבת אקשה...
ויאבד ממני מפתח הדלת...

—כן, כן, יש אשר יקרה כדבר הזה! צחק הלז. —הערבה לך שנתך?

—כשנה של יועץ-משרה, —ענית, —כיועץ משרה. [עמ' 58]

—מאוד אשמח, המשמר, ויקם ממושב. —שלום.

ואצא.

כְּרִטִים! גם לי כרטיס! זה שלשה ימים ושלשה לילות לא בא כל אכל אל פי! גם לי פת לחם! —אך איש לא הציע לפני את
ול לעורר חשד. —בראש זקוף למעלה ובסבר פנים של מיליונר יצאתי מבית
המועצה.

השמש כבר הפיץ די חום; היתה השעה העשירית, והרחובות שוקקו מעוברים ושבים. —אנה אלך עתה? —הכיתי בכפי
על צלחתי, ואמשש את כתב ידי. בשעה האחת-עשרה אפשר יהיה לשאתו אל בית-המערכת. —עמדתי מלכת,
בגדי העלו אָד.

הרעב כבר נעור, ויחטט וינקר בחזה, דפק וידקור דקירות תכופות, דקות ורפות, אשר גרמו ענויים נוראים.

האמנם אין לי רֵע, או מכיר, אשר אוכל לפנות אליו לעזרה? —העמקתי לחשוב, ממי אפשר לי ללות עשר פרוטות?
אך שום איש לא עלה על זכרוני. מלבד זאת לא היה את נפשי כלל לחשוב מחשבות: היום היה כל כך נפלא! כמה
שמש ואור סביבי! הלא אך כים נחמד משתפכים השמים הבהירים ממעל להרים!

מבלי משים שמתי פעמי הביתה.

הרעב ענה אותי באופן נורא. הרימותי שבב-עץ ברחוב, ואחל ללעוס. זה הועיל. מדוע לא עלתה כזאת על דעתי
קודם לכן?

שער החצר כבר היה פתוח. שומר הסוסים ברכני, כדרכו, ברכת בקר טוב.

—מזג האויר טוב היום, —אמר אלי.

—כן, —ענית, מבלי מצא מלים להמשיך את השיחה. —אולי אבקש מאתו קרונה בתור הלואה? הוא בודאי היה נותן,
לוֹ היה לו. מלבד זאת, הן פעם אחת כתבתי בשבילו מכתב. [עמ' 59]

הוא עמד לפני נבוכ, בחפצו להגיד דבר-מה.

—כן, מזג האויר טוב מאד, —שמע נא, אדוני, את אשר אמר. היום אני צריך לשלם לבעלת-הבית. אולי תוכל לתת לי
שות עמדי חסד!

לא-כעת לא אוכל בשום אופן, אָנס אוֹלֶף, —עניתיו. —כעת לא אוכל. אולי אחרי כן, אחרי הצהרים. —ובעמל רב עליתי
על המעלות...

התנפלתי על מטתי ואצחק בקול גסל. מה משונה מזלי! כבודי נצל! —חמש קרונות! —אלהים עמך, חביבי! הן
רשות כזאת לך לבקש ממני גם חמש אקציות של חברה אניות או של אחוזות נחלה למתנה!

והרעיון על דבר חמש הקרונות האלה אלצני להרים את קולי יותר ויותר בצחקי. —אכן לזאת יאמרו הבריות—מזל
ג רב!... פי! אישלוטוסדף? מיהו סתמוס? קהיתושל אָק; קובוערלאלי?
געל נפש!

מהרתי לסגור את החלון, אשר משם נדף הריח הזה, ובהסבי פני אל שלחני הדל, אשר כתבתי עליו, ובכרעי על
ברכי, באין כסא, —השפלתי להשתחות, ואחל לפטפט: —אולי יואיל כבודו לצות להביא כוס יין? לא? —שמי טנגן,
יועץ המשרה טנגן, אחרתי בנשף קצת... מפתח הדלת...

ועוד הפעם סבוני ויסיבבוני רעיונות בלתי מקושרים יחדו. ידעתי כי הבלים אני מדבר, אולם הבינותי היטב פשר כל
מלה ומלה. שנית בכל פעם אל לבי: „הבל הבלים!“ —ובכל זאת לא יכלתי לחדול. —נדמה לי, כאלו אני מדבר מתוך
שנה. —ראשי היה קל, בהיר, צלול, כמו גם בינתי—אך אבדה ממני כל עצה למשול בו.

אתיו הנה, רבותי! הביטו! מלון של ספירים!... אילילי, אילילי! ספה אדומה, רכה, של משי! מה מאד היא מנשמת
בכבדות! נשקני, אהובי, עוד, ועוד!... ידך גילילי זהב, שפתך מתאדמות כמו... —הוי משרת! צויתי להכין לי צלי!

השמש האיר את חדרי. הנה נשמע, איך לועסים הסוסים באָרוה שבלת-שועל. ישבתי ואמצץ את השבב, שאנן כילד.

זכרתי פתאם את כתב ידי, ואוציאהו מצלחתי. הוא נרטב; ואמתח אותו לאור השמש למען ייבש. אחר כך החלתי לטיל בחדרי הנה והנה.

כמה מכוער כל זה מסביבי! על הרצפה מתגוללים פה ושם גזרי פחים; אין אף כסא אחד, אף מסמר אחד על הקיר; הכל הלך לו אל מרתף „הדוד“, הכל אָכל. גליונות-ניר אחדים על השלחן, המכוסים בשכבה עבה של אבק—הנה זה כל יָנס פאולי היא.

הנס פאולי! ספקתי כפי. הנס פאולי פֶטְרֶסן, כמובן, יהיה לי לעזר!—הנני מתאמץ להעלות על זכרוני את מקום משכנו.—האמנם רק עתה עלה על לבי הנס פאולי! הוא, כמובן, יתקצף,—על אשר לא פניתי אליו קודם!—בו ברגע הנני חובש את מבטעי, צובר את הנירות, תוחב אותם אל צלחתי ויורד במרוצה מן המעלות.

הוי, אָנס אַמֶרְטֶן! אני בקול אל תוך האָרוה.—אחרי הצהרים אוכל לעזרך!

בבואי אל בית המועצה הנני רואה כי הגיעה השעה האחת-עשרה, ואני רץ אל בית המערכת. על יד הדלת הנני בוחן את מספרי גליונותי, מחליק אותם בזריזות ודופק. הנני נכנס. דפיקות לבי נשמעות לאזני.

האיש בעל המספרים יושב על מקומו הרגיל. במורך-לב אני שואל אדות העורך. אין מענה. הוא מוסיף לחתוך במספרים פֶסוֹת של עתוני ערי השדה.

הנני שונה את שאלתי ומתקרב אליו יותר.

—העורך הלך מזה,—אמר הוא לאחרונה, מבלי הבט עלי.

—ומתי יבוא?

—איני יודע.

—ועד איזו שעה בית המערכת פתוח? [עמ' 61]

על זאת אינני מקבל כל מענה, והנני מוכרח לצאת. בעל המספרים, מדי דברו אתי, לא הביט אף פעם אלי, אם כי הכירני תכף בקולי.

—הנה לידי כך באת,—אמרתי בלבי:—פה עוינים אותך כל כך, עד כי אינם רוצים עוד גם לדבר עמך!

האמנם כל זה על דעת העורך? אמנם הייתי עליו לטורח, מרבה להכיל. למן הפיליטון האחרון המפורסם, בעל עשר ת החזירים לידי.

כעת, מאליו מובן, הוא מתאמץ להפטר ממני בדרך כבוד.

הלכתי בדרך העולה אל הומנדסבֶּן.—הנס פאולי פטרסן הנהו סטודנט, מזרע אכרים; הוא מתגורר בעלית-הבית, בנובחהאמטוואילמס; קדושהאבוליאפסטובסקאיש על קואבן, כאלו היא מונחת כבר בצלחתי.

במשך כל הדרך שמחתי על השקל הזה—כך גדל בטחוני בו. אך בגשתי אל הדלת מצאתי אותה סגורה, ונחוץ היה לצלצל בפעמון.

—צריך אני לראות את הסטודנט פטרסן,—אמרתי, ברצוני לבא הביתה:—את חדרו אני יודע.

—את הסטודנט פטרסן?—שנתה העלמה: אולי אותו שהתגורר בעליה? הוא נסע מזה.—לאן נסע?—לא ידוע. את בטולדבֶּדֶהָה,—ותגד את מספר הבית.

מלא תקוה ובטחון עברתי על פני כל טולדבֶּדֶהָה, בבקשי את משכנו של הנס פאולי. הוּסֶפֶּשְמֶלֶרֶי, נחוץ לי להחזיק בה.

בעברי על יד בנין חדש, ששם עמדו שני חרשי-עץ ויקציעו קרשים, שלחתי את ידי לתוך הערמה, ואוציא מתוכה שני שבבים מן היותר לבנים, ואתן את האחד אל פי ואת משנהו—אל צלחתי.—קיבתי נאנחה מרעב.—לפני חלון האופה ו עשרה אִירִים,—מעודי לא ראיתי עוד ככר לחם גדול כמוהו, אשר ימכר במחיר כזה...

—„באתי לדרוש לאדרסת הסטודנט פטרסן“.

נדט-אָנקרס-הדה № 10, בעליה.—הלא תכף אלך אליו? ואם כן, אולי אקח אתי מכתבים אחדים, אשר התקבלו בזמן האחרון על שמו?

הנני שב העירה בדרך אשר באתי, עובר על-יד חרשי העץ, היושבים עתה ולוחצים בין ברכיהם סירי-בדיל עם ארוחת-הבקר מבית-התמחוי לעם, אצל בית-המאפה שבו ככר-הלחם במחיר עשרה אִירִים—וכל עוד רוחי בי מרוב עיפות ט-אָנקרס-הדה.—הדלת פתוחה, הנני מטפס בכבדות עד העליה ומוציא מצלחתי את המכתבים, למען פעול תכף ומיד לטובה על מצב-רוחו של הנס פאולי.—מאליו מובן, כי הוא לא ישתמט מעשות נמיד על אדותו...

ופתאם קראתי על הדלת, בהתבונני אל כרטיסו: „ה.פ. פטרסן, הסטודנט, נסע לביתו“.

ישבתי על הרצפה הקרה, נדהם לגמרי. שניתי פעמים אחדות כמכונה: „נסע לביתו! נסע לביתו!“—ואדום. אין דמע בעינים, אין רעיון במוח, אין הרגשה בלב. בעינים לטושות ישבתי, בהביטי על המכתבים אשר בידי.

כך עברו כעשרה, כעשרים רגעים—אולי גם יותר; אני הוספתי לשבת על מקום אחד, מבלי התנועע. הָגוֹת הכה הזאת דמתה לתרדמה. אך בשמעי קול צעדים על המעלות קמתי ממושבי ואמר:

—את הסטודנט פטרסן אנכי מבקש; הנה בידי שני מכתבים בשבילו.

—הוא נסע לביתו,—ענתה בעלת הבית.—אולם הוא ישוב אחרי ימי הדרור. אם כבודו רוצה, יוכל להשאיר את המכתבים אצלי—אני אמסור.

—כן, הואילי נא בטובך למסרם לו. אולי המכתבים נכבדים, ולו ינעם לקבלם. שלום. [עמ' 63]

ירדתי, ואקרא בקול גדול, בקמצי אגרופי באויר: „נבלה היא!“ לחצתי שני בהתמרמרות ואצעק, בהביטי על העננים: „נבלה היא זאת!“

אולם אחרי צעדי צעדים אחדים עמדתי, ואחבק ידי, ובהטוטי ראשי הצדה שאלתי בקול מתוק כדבש:

—אך האם קראת אותו לעזרה, בני?

הנגון היה מזויף.

—בהטעמה, בהטעמה! האם קראת לעזרה או תו, בני?—ובהשפילי את ראשי, עניתי בנגון של בכי: לא!

גם זה לא הוטעם כראוי.

—הוי, גולם, אפילו לחנוף אינך יכול!—כן, צריך אתה לאמר,—כן, קראתי! ועליך לאמר זאת בקול של חנינה!—כן, נא, עוד הפעם!—כן, כעת יותר טוב. שאף נא רוח, שאף רוח כמחלל בחליל! כן! טוב!

ואלמד את עצמי חנופה, וארקע ברגלי כי לא עלה לי הדבר; חרפתי את עצמי בשם גולם, ואסב עלי את עיניהם של כל העוברים.

אחזתי דרכי עוד הפעם קדימה, ואלעס את שבבי, ובלי משים עמדתי פתאם על מגרש מסלת הברזל. במגדל בית-התפלה הראה השעון חצי השעה השניה.—עמדתי כרגע ואחשוב. על מצחי התגלגלו טפות זעה, ועיני דמעו.—„נלך אל רחוב החוף“,—אמרתי אל נפשי.—„כמובן, אם שעתך פנויה“. ובהשתחוי לפני עצמי שמתי פעמי אל רחוב החוף.

ים על כתפיהם;

שירה עליזה של מעמיסי משא על המעברה.

לא הרחק ממני יושבת מוכרת-עוגות ומנקרת בחוטם-התכלת שלה על פני סחורותיה. השלחן הקטן לוקח את לבי ומושך אותו לכל מיני ממתקים, ואני מסב את עיני בשאט-נפש.—סחורותיה מפיצות צחנה על פני כל רחוב-החוף; פי—פתחו החלונות!

[עמ' 64]

הנני פונה אל האיש, היושב על ידי, ומראה לו על הסכנה הכרוכה בכל אלה הריחות של עוגות וכיכים. הוא איננו מסכים לדברי.

בכל אופן, הלא צריך הוא להסכים, כי... אך שכני רואה בדברי חוצפה, ומבלי תת לי לכלות דברי הנהו קם והולך לו. ואני רודף אחריו ומשיגהו ומתאמץ להחזירו מדעתו הרעה, אשר הוא חושב עלי.

—שים נא לב אל תנאי שמירת-הבריאות,—אומר אני אליו, בנעתי בכתפו.

—סלח נא, אינני מתושבי העיר הזאת ואיני יודע דבר אדות תנאי שמירת-הבריאות המקומיות,—עונה הוא לעמתי ומביט עלי בחרדה.

זה הוא ענין אחר, אם לא מתושבי העיר הנהו. אם כן, אולי אוכל להועיל לו באיזה דבר? האם איננו צריך, למשל, למורה דרך? לא? אנכי הייתי עושה עמו את החסד הזה בעונג רב, וכמובן—בלי מחיר.

אולם, יהי מה שיהיה, הוא רוצה להפטר ממני, והנהו עובר במרוצה אל העבר השני של הרחוב.

רגיזני עוד יותר.

שורה אחריה.—קולו הנוגה של

כלי-הזמר, הדומה לקול החליל, חוזר כל קרבי, ועורקי מחלים להזדעזע, כאלו מנסרים אותם בקשת של כנור—אך פתאם הנני מחל להרגיש כי רוחי טובה עלי מאד ומזמר יחד עם הילדה. אכן עלילות מוזרות מעולל הרעב לבן-אדם! הנני

ין קרני השמש.

—פרוטה אחת! אמרה ילדת המנגן, בהושיטה אלי קערת בדיל.—פרוטה אחת!

—תכף,—עניתי בלי-דעת; נתרתי ממקומי ואתקע את כפי לתוך צלחתי.—אולם הילדה חושבת כי אני מתקלס בה, והולכת מאתי.

[עמ' 65]

זאת הסבלנות הדוממת היתה יותר מדי אנושה בשבילי; טוב טוב היה לו חרפתי—כי אז רוח לי. ואקרא אליה בשטף של עצבון נמרץ:

—אין לי אף פרוטה, אך אנכי לא אשכחך. אולי אתן מחר. מה שמך?—אָה, שם נחמד! אכן לא אשכחהו. אם כן, עד יום המחרת.

אולם ראיתי כי היא אינה מאמינה לדברי, אף כי איננה עונה דבר, ואבך ביאוש. קראתי לה שנית, פתחתי קרסי מעילי, ואחפץ לתת לה את מקטרני.

—גשי הנה, לא אעשה לך דבר!

אך המקטורן זה כבר איננו אתי!—איך זה אפוא לא שמתי לב לזאת?

הילדה ברחה במהירות. סביבי נקהלו הולכי-בטל, ויצחקו. והשוטר פלג לו דרך בתוכם. „מה זה פה?“

—אין דבר,—עונה אני—הבל הבלים! חפצתי לתת לילדה קטנה אחת את מקטרני... בשביל אביה... אין ללעוג

מקטורן אחר.

—אל נא בשערוריות!—אומר השוטר.—לך לך לדרכך.—והוא דוחף אותי מתוך ההמון.—הלך הגליונות?—צועק הוא בעקבותי.

אָח, כן, באמת שלי הם—מאמרים לעתונים, תעודות שיש להן ערך רב! הנני מבקש סליחה על פזור-נפשי!

אני לוקח את כתב-היד, ואחרי הוכחי כי הוא מסודר הנני מכונן צעדי ישר אל בית-המערכת. על המגדל מראה השעון את השעה הרביעית.

לשכת הסופרים סגורה. כנגב הנני יורד ביראה מעל המעלות ועומד כאובד עצות. מה לעשות עתה?—הנני נשען אל

הקיר, מביט על הרצפה וחושב מחשבות.—אצל רגלי מונח מחט, ואני לוקח אותו ומסתירו.

ומה אם אסיר מעל מעילי את הכפתורים? כמה יתן לי המלוה בעדם? יתכן, כי אינם שוים מאומה—כפתורים במה נחשבים הם?—בכל זאת צריך לנסות: הלא כמעט חדשים הנם! הבה אתיק את תפריהם באולרי ואשאם אל המרתף, אל „הדוד“. את המעיל אפשר לרכוס במחט הזה.

התקוה לתת בעבוט את כפתורי החיתה אותי ותשמחני; ואחל להתיק תפריהם, ובאותה שעה פטפטתי:

—הלא תבין, מצבי דחוק זה איזה זמן... אתה חושב, כי הכפתורים—מחוקים? אל נא תדבר הבלים. הייתי רוצה לראות איש, אשר כפתוריו נשמרו בצורה כזו! אני, האמת אמר לך, אינני אוהב לרכוס את מעילי,—אצלי הכל פתוח לרוחה!... מה, אינך רוצה? נא, עשרה אִירים בודאי תתן בעדם!... הו! אלי, מי זה אומר, כי אני מאלץ אותך לתת לי יותר!... נא, טוב הדבר, לך קרא לשוטר, ואני אחכה פה מדי לכתך. אל תדאג—לא אגנוב מאומה!... נא, שלום לך! שמי טנגן—אנכי, דע לך, אחרתי בנשף קצת...

אז שמעתי קול צעדים על המעלות. זהו האיש בעל-המספריים; הנני מסתיר במהירות את כפתורי בצלחתי. הוא חולף על פני, מבלי ענות על ברכת, ומחל להסתכל בצפרינו. הנני מעמיד אותו ושואל: איה העורך.

—הלך מזה.

—שקר אתה דובר!—אמרתי. ובחוצפה יתרה, אשר הפליאה אותי בעצמי, הוספתי:

אני צריך לדבר עמו בענין אחד נכבד. יש ידיעות מענינות.

—האם לא תוכל לספרן לי?

—לך?—שאלתי, ואעיף עליו מבטי ואבחנהו מכף רגל ועד ראש.

זה היה להועיל. הוא הוליכני למעלה, ויפתח את הדלת.—גרוני הצטמק, ובלחצי שני נכנסתי אל חדר העורך.

שלום. אַה, אתה הוא, אדוני?—אמר בחן.—הואיל נא לשבת.

[עמ' 67]

לו הראה לי את הדלת, כי אז גרם לי הדבר יתר עונג. דמעות התגלגלו בעיני מפני דאבון-נפש.

—אנא, הואיל נא לסלוח לי,—אמרתי בלשון עלנים.

—שב נא,—שנה הוא.

ישבתי ואבאר, כי הבאתי מאמר, אשר להדפסתו בעתונו יש בעיני ערך מיוחד. זמן רב מאד עבדתי בו.

—אנכי אקרא,—אמר ויקח מידי את הגליונות.—הנך עובד בחריצות בכל מה שאתה כותב, אולם מתלהב הנך יותר ך נקרא ונראה!—והוא הפך פניו שנית אל השלחן.

אנכי לא יצאתי. אולי אבקש מאתו קרונה בהלואה? אולי אבאר לו מפני מה יש במאמרי כל כך הרבה קדחת? זה היה מוביל אל המטרה: הלא זאת הפעם הראשונה אני מבקש שכר למפרע!

ואקום.—המ...!—אולם הן אך זה לא כבר התאונן על עסקי הרעים, וגם שלח אל איזה מקום לקחת את שכרי, יען . לא, אין כדאי!

—מה תואיל לבקש עוד?—אמר העורך, בהרימו ראשו.

אין דבר,—עניתי בקול אמיץ ככל האפשר.—הייתי חפץ רק לדעת, מתי עלי לבוא.

—בעוד יומים,—ענה העורך.

טוב-לבו של האיש הזה קסמני כל כך, עד כי גמרתי בדעתי בהחלט לבלי הפריעו בבקשתי, בחפצי להראות כי כדאי אני שיתהלכו אתי כלא;—פנראה, צריך לרעב.—ואלך.

בתקוף אותי הרעב מִקִּדֵּשׁ החליתי ללעוס את השבב השני; אולם לא התחרטתי על אשר לא בקשתי כסף. אלה השבבים משכיחים את הכאב—אינני מבין כלל, איך זה לא ידעתי זאת קודם?—ואבייש את עצמי בשביל הַכֹּונה בלבד—להביא איש במבוכה בבקשת חסד. הלא זאת היתה נבלה נוראה מצדי! להפריע מנוחת איש על לא דבר! האם לא חמור גרם אני אחרי כל אלה?

[עמ' 68]

ולמען יסר את נפשי—החלתי לרוץ ברחובות, בהאיצי בעצמי בחרפות ובהתמרמרי בכל פעם אשר עמדתי לנוח.

באופן כזה באתי במרוצה אל תוך פיליסיטֶרְדה, ואחר כך כאשר עמדתי ואבך מרוע לב ומאין אונים, רעדתי בכל גופי, ואהי אנוס לשבת על המעלות. „לא, עמוד!“ אמרתי לעצמי, ובתור עונש הכרחתי את עצמי לעמוד, בהתלי בהשחתת נפשי.—לבסוף, כעבור רגעים אחדים, הרשיתי לעצמי בניד ראש לשבת על המעלות. אולם רק על המקום הבלתי מכשר ביותר.

אל אלהים, מה רב התענוג אשר במרגוע הזה! מחיתי זעה מעל פני, ואאנח מעומק הלב. מה מאד רצתי! אולם אינני מתחרט—כממולי עשיתי לי! באמת, איך זה עלתה על דעתי ללות קרונה? צריך אפוא הפעם לענוש את עצמי!—ואחל להוכיח את נפשי תוכחות מוסר בנגון של אב מוכיח, ובין כה לאט לאט מלאתי התרגשות, ואחל לבכות.

כך עבר רבע שעה, או יותר. על ידי שוטטו עוברים ושבים. אך איש לא חרידני. צעקה וצחוק של ילדים נשמעו; מכר-הטיול הסמוך נשמע צפצוף צפרים.

השוטר נגש אלי.

—מה אתה יושב פה?—שאל.

—אני מוצא בזאת עונג.

—הנני עוקב אחריו זה חצי שעה,—אמר אלי:—זה חצי שעה הנך יושב פה.

—נא, ומה בכך? ומה לך ולזאת?

קמתי בעגמה ואלך הלאה, אך על המגרש עמדתי ואביט מאחרי אל הרחוב.—הנני יושב למען התענג! האם זה היה מענה?
„עיפתי“, היית צריך לענות, וגם זה בקול של חנינה! אתה גולם! לעולם לא תלמד לחנוף! כן, צריך היית לאמר
„עיפתי“ ולהשמיע קול גניחה ככבשה חולה!

[עמ' 69] **עמית** עד סוכת שומר המכבים, עמדתי שנית.—רעיון חדש, ספקתי כפי, ואצחק בקול כל כך גדול, עד כי הבאתי
את כל העוברים לידי השתוממות, ואמר: לא, הנך צריך ללכת בלי אחור אל הכהן ליונין. חי ה', צריך אתה לעשות
זאת. פשוט, בתור נסיון. האם יש איזה מעצור? הלא גם מזג האויר יפה מאד.

נכנסתי לבית מסחר הספרים של פֶּשָה, דרשתי בלוח למשכנו של הכהן ליונין, ואלך אליו.

—כעת, הלאה קלות ראש,—העידותי בנפשי.—האם מוסר לבך לא יכך כלל?—רעיון נבער: לרעבים אי אפשר שיהיה
מוסר לב.—הנה באת אל הכהן ובפיך בקשה נכבדה מאד. אולם צריך אתה תחלה להטות ראשך הצדה ולדבר בקול
של זמרה.—מה, אינך רוצה? אם כן אפוא אל תלך כלל. ובכן: הנך נמצא במצב של מלחמה, הנך נלחם עם כחות

ה מקרה נפלה!—
אולם מאמין אתה באשר, כי, תודה לאל, עוד לא אבדה ממך אמונתך.—אחר כך תחבק ידיך, ובעונה ערומה תחל
לבקש ברכה מהכהן ליונין. בנוגע לממון, הנך שונא אותו בכל דמות שתהיה, אם כי לו נמצאו לך קרונות אחדות, כי אז
היו רצויות, ואף גם נחוצות...

עמדתי לפני פתח ביתו של הכהן. „קבלת אורחים מן 12 עד 4“.

כעת קץ להעיוות! אמרתי.—כעת עלינו להיות תמימים! כן; את הראש הצדה; עוד.—ואצלצל.

—היית רוצה לדבר עם האדון הכהן,—פניתי אל העלמה אשר פתחה את הדלת, אך לא היה בי כח להוסיף:—
דבר-אלהים לי אליו.

הוא יצא,—ענתה.

יצא! יצא! זה בטל את כל מזמותי, את כל אמרי השֶׁפֶר המוכנים אתי. למה קבלתי על עצמי ללכת דרך רב כזה?—עמדתי
תפוש במחשבות.

—האם הענין נכבד?—שאלה העלמה.

—לא,—עניתי.—פשוט, מזג האויר מעורר את הלב לבקש ברכה—כי על כן באתי אל האדון הכהן.

עמדנו דומם זה לעומת זו. אני שמתי בכונה את ידי על חזי, ברצותי להפנות את לבה אל המחט, שבו נרכס מעילי;
כנה לא הבינה.

—כן, מזג האיר נחמד. והגברת בבית?

—בבית. אך היא מוכת-פְּדָגְרָה; היא שוכבת על הספה מבלתי יכלת למוש ממקומה... אולי אמסור איזה דברים בשם
כבודו?

—לא,—עניתי.—אני מטיל לעתים טיולים כאלה לטובת בריאותי, אחרי ארוחה שמנה!

ואשוב לאחור. מה אפטפט עוד ולא פטפטתי? ואף גם זאת, השחוק החל לזעזעני. קבלת אורחים מן 12 עד 4; אני
אחרתי אפוא לבוא כשעה—ושעת הברכה עברה בשבילי!

ב ס ו ר ט ו ב ישבתי על אחד הספסלים שאצל בית-התפלה.—רע, רע המעשה!—עיפתי יותר מדי בשביל
לבכות, ואשב בלי נוע, כפסל.

לבי בער; הכאב בקיבה היה לבלי נשא. לעיסת השבבים לא הוסיפה עוד להועיל; מלתעותי נטשו את העבודה
הנוראה הזאת, ואתן להן מנוחה. ולא זאת בלבד, אלא גם קליפת תפוח-הכסף, אשר הרימותי ברחוב ואבלענה,
גרמה לי געל-נפש מכוער. מצב בריאותי הלך הלוך ורפף, גידים כעין התכלת בצבצו על כפות ידי. כרעתי לגמרי
תחת מזלי.

באמת, מה בקשתי עד כה? כל היום רצתי ואבקש קרונה למען המשוך את חיי עוד שעה. האם לא אחת היא, אם יקדים
י אדם הגון, כי אתה חלש-בגידה אשר איש ממלטה,
ואפקיד את נפשי בידי גורלי...

מחשבותי נטהרו כליל. עת למות. כעת בציר, וכל היקום צולל בֶּשֶׁנָה.

והחילה מִיִּתְרֵךְ.—

אולם צריך תחלה לערוך מכתבים אחדים, להכין כראוי לקראת המות. אנכי אתרחץ בשקידה ואביא סדרים במטתי!
את ראשי אניח על גליון ניר לבן, היותר נקי אשר ימצא אצלי, ואת השמיכה הירוקה...

השמיכה הירוקה! התעוררתי פתאם, דמי התפרץ לתוך ראשי, ולבי פעם בחזקה.—קמתי מעל הספסל ואלך הביתה.
עוד הפעם החלו החיים להסתער בעורקי, ואשנה כפעם בפעם: „השמיכה הירוקה! השמיכה הירוקה!“ החשתי
צעדי, כפי כחותי, ובמהרה באתי לבית חרושת-הפחים שלי.

במהירות ובהחלט נגשתי אל מטתי, ואקפל את השמיכה הירוקה של הַנְּס פְּאֹלִי.—זאת עוד תצילני! הקול הנבער, אשר נהם
לפנים על מחשבת הנבלה הראשונה הזאת—הכתם הראשון שעל לבי,— כבר נדם, אינני הדיוט עושה חסד, אף לא
אחד הקדושים; תודה לאל, עוד נשארה לי קצת בינה!

לקחתי את השמיכה תחת זרועי, ואלך אל ה„דוד“.

פה צלצלתי כל כך בזעף, עד כי חרדתי בעצמי. ויצא אלי המלוה, אשר קם זה עתה מארוחת הצהרים, והבשר עודנו
בין שניו. נגשתי אל השלחן.

—תן לי חצי קרונה בעד המשקפים האלה!—אמרתי.—בעוד ימים שנים אפדן.

—הלא של ברזל-עשת הם.

—ומה בכך?

—אינני יכול לתת לך מאומה בעדם.

—כן, כמובן, אינך יכול. הלא אך לצון חמדתי לי. הנה שמיכה בלתי נחוצה לי, אשר אולי תמצא בה חפץ.

—לדאבוני, מזון מלא שמיכות כלו, —ענה הוא, וכאשר גלותי לפניו את השמיכה הביט עליה בבוז, ויקרא:

—אל נא תטריח את עצמך, אין לי חפץ בה.

—אני חפצתי להראותה לך ראשונה מהצד החצוני; ועתה הואיל נא לראותה מבפנים.

—כן, כן, אולם אחת היא. אין לי חפץ בשמיכתך, ומראש אוכל להגיד לך כי איש לא יתן לך בעדה אפילו עשרה אירים. [עמ' 72]

—כמאן, כן הדבר; היא ישנה, אולם חושב אני כי תוכל להמכר במכירה של פומבי בתוך שאר שמיכות ישנות.

—אולי כן הדבר, אך בכל אופן לא אקח אותה.

—חמשה ועשרים אירים?—שאלתי.

—לא, אינני חפץ בה; שים נא לבך לזאת, כי אינני חפץ בה!

לא נשאר אפוא לפני אלא לתחוב את השמיכה עוד הפעם אל תחת זרועי, וללכת הביתה.

הצעתיה עוד הפעם על מטתי ואחליקה, בהתאמצי להכחיד כל זכר לחטאי. באותו הרגע אשר אמצתי את לבי לעשות עליה של תרמית, כפי הנראה, לא היה ברוחי נכונה; יותר שחשבתי על אדות המעשה הזה, נראה לי יותר נורא. פשוט רוח של חולשה תקפני, לא יותר. הן אך נמשכתי אחרי הנבלה הזאת—וארגיש תכף, כי לא יצא ממנה כל טוב, ועל כן הסבתי את השיחה אל המשקפים. —ואשמח על אשר לא כליתי לעשות את העברה הזאת, שהיתה מאפילה את ימי חיי האחרונים.

יצאתי שנית להתנדוד ברחובות. עוד הפעם ישבתי על הספסל שאצל בית התפלה, ובאפיסת-כחות גמורה הורדתי את ראשי על לבי.

איך שיהיה, ברחוב יותר טוב מאשר בבית: יותר אור. וגם הענויים אינם כל כך קשים באויר הזך. לבוא הביתה אספיק בכל שעה. —בכל זאת גם פה היו המכאובים כבדים מנשא. הרימותי אֶבְנוֹן^[כ] ברחוב, ואשים אותו אל פי, רק בשביל ללעוס דבר מה, אולם הוספתי לשבת כפסל. סביבי נשמע שאון של הליכה, נסיעה ודבור, ואני הקשבתי לו, כמו מתוך שנה.

אבל אולי אנסה לתה בעבוט את כפתורי? הנני חולה מאד, צריך אני ללכת הביתה, ו"הדוד" שוכן בדרך.

ו מהרתי ללכת,

כפי כחתי. —עוד פעם צריך הייתי לעבור על יד בית-המאפה, שבחלונו הוצג ככר-הלחם. „לא, אנחנו לא נעמוד פה!“ אמרתי אל עצמי בחשיבות. —ומה אם אכנס ואבקש פת לחם, בתור מתת-יד? רעיון פתאומי, מהיר כברק. — „פי“, לחשתי, ואניע בראשי.

במבוי עמד צמד נאהבים, ויתלחשו בלאט; הלאה נשקפה עלמה צעירה בעד החלון. הלכתי לאט, בהתאמצי להעמיד פנים כאלו אני מעמיק לחשוב באיזה ענין. ובין כה וכה והעלמה יצאה במרוצה החוצה.

—מה לך, חביבי, כי העוית פניך כל כך! החולה אתה?—במלים האלה רפרפה העלמה על פני.

ואני עמדתי. —בודאי כחשתי מאד ועיני עמקו בחוריהן. אכן, כנראה, נאווה תארי! —להיות איש חי ולהדמות למת—כך גזר עלי הרעב!

ובפעם האחרונה התלקחה עברתי בקרבי ותזעזע את כל שרירי. „העוית פניך“, —הנה כי כן!... הן על כתפי ראש שבאמת קשה למצא דומה לו, ובידי אגרופים שבהם הייתי יכול להדק לעפר את אחד נושאי הסבל, —ואחרי כל אלה עלי ף צל של הגיון? —יומם ולילה עבדתי כחמור, עיני עששו על גבי הספרים— ועל מה זה, ולמה? הנה הכל מתקלסים בי! —עתה באה אפוא העת לאמר: רב לי! רב!

ומבולבל מפני התמרמרותי ההולכת הלך וגבור, בחרקי שנים, בבכותי ובגדפי, בהכרת אפיסת-כחותי, התנהלתי הלאה מבלי הבט אל העוברים. החילותי עוד הפעם לענות וליסר את נפשי: הכיתי את עצמי בראשי בעמודי הפנסים, נשכתי את לשוני מדי החלה לפטפט דברים חסרי טעם, ואצחק בגילה בכל פעם אשר גרמתי לי כאב.

—אך מה אפוא עלי לעשות?—שאלתי את עצמי לבסוף, וברקעי פעמים ברגל, שניתי—מה אפוא עלי לעשות?

איזה מן העוברים ענני על זאת בצחוק? [עמ' 74]

—ללכת לבית המשוגעים.

הבטתי אחריו. זה היה אחד מרופאי-הנשים המפורסמים, „הרצוג“ כנויו. אף האיש הזה, מיודעי, לא הכירני. שבתי גיעה עד מוחי. למחזקתאמו:

אמנם באופן כזה צריך לשים קץ לכל.

הוספתי ללכת בדרכי הארוכה והזעומה. כן, אנכי אשמע לעצה זו: שם אמצא לאחרונה מקלט שקט. אנכי אבקש שסגרו אותי בבית המשוגעים.

אך עוד הפעם עמדתי מלכת, —לסגור?

אימה נפלה עלי: —אז אבוא שנית אל בית המועצה, אל חדר מלא חשך, בלי כל קו אור; לא, לא, בעד כל הון! —יש עוד דרך מפלט, צריך רק למצאו. צריך לחשוב: שעת פנויה למדי.

הנה, למשל, יכול היה להיות לי לעזר הסוחר אִיסְלֶר, עוד לא הייתי אצלו. אולי ייעץ לי דבר מה; הוא איש טוב. — ואבך בדאבון נפש.

איסלר? האין זה אצבע אלהים? בודאי, לא במקרה עלה השם הזה על זכרוני, ומה גם כי משכנו רחוק מפה. אלך נא

כמה אבקש מאתו? חצי קרונה? זה אולי יהיה עליו רק לטורח; טוב אפוא לבקש קרונה שלמה.

באתי אל המחסן ואשאל לבעל הבית; ויראו לי על שלחן הסופרים. שם ישב איש, לבוש על פי המדה האחרונה, ויביט בספרים.

מגמתי איזה דברים כמבקש שליחה, ואציע את בקשתי. בהיותי אנוס בגלל מצבי לפנות אליו... לזמן היותר קצר...

חסדו עמדי, לו...

עוד לא הספקתי לגמור, והוא הסב פניו שנית אל השלחן, ויחל לכתוב. ובראותו אותי עומד מחריש הביט עלי כמו מן הצד, ויניע בראשו היפה ויאמר: „לא”. וידום.

[עמ' 75]

ברכי רעדו, ומוכרח הייתי להשען על ארון קטן. לא חפצתי לצאת. מדוע זה עלה על זכרוני דוקא שמו הוא?—

—שמעני, אדוני, —אמרתי:—מצבי רע מאד, ואני חולה מאד; אנכי אחזיר לך את הקרונה הזאת בעוד יומים. היתכן, כי לא תתן אותה לי?

—מדוע זה, יקירי, הנך פונה דוקא אלי?—שאל הוא. —אתה איש בלתי ידוע לי כלל. לך לך אל בית המערכת, מקום שמכירים אותך.

—רק לערב הזה, —אמרתי אני. —בית המערכת כבר סגור, ואני רעב באופן נורא!

הוא רק הניע בראשו, ויוסף להניע בו גם מדי אחזי בכף-המנעול.

—היה שלום, —אמרתי.

אם כן, זה לא היה אצבע אלחשלאי התעוון, ואצחק צחוק מכאיב לב.

התנהלתי בכבודות לאחור, מרבע אחד אל משנהו, בשבתי לעתים לנוח על המעלות. לו רק לא יסגרוני! אימת ההסגר בעתתני כל העת ולא נתנה לי מנוח; בשעת כל פגישה עם שוטר התאמצתי להמלט בהחבא אל איזה מבוי.

—עתה נספור אפוא מאה צעדים, וננסה מחדש את ההצלחה!—החלטתי פתאם.

זאת היתה חנות קטנה של צמר, אשר לא הייתי עוד בה מעולם. אצל השלחן עמד המשרת; מרחוק נראה מחסן עם כתובת על הדלת, וארגזים חבושים אחדים. —חכיתי עד צאת הקונה, אשה צעירה בעלת גומות בלחיה. מה נחמדה היא! כמעט חפצתי לקחת את לבבה, אך זכרתי את המחט אשר על מעילי, ואסב פני ממנה, בעצרי בעד בכיי.

—מה כבודו מבקש?—שאל המשרת.

—הבביתו האדון?—שאלתי אני.

[עמ' 76] **הזא נוסע-בזמן הזה ביוטוניהימן!**—ענה המשרת. —האם יצוה כבודו למסור לו איזה דברים?

—רוצה אני לבקש מאתכם אירים אחדים למען קנות מאכל, —אמרתי, בהתאמצי להצטחק. —הנני רעב, ואין לי אף פרוטה אחת.

—אם כן אפוא, הנך עשיר כמוני ממש, —ענה הוא בגשתו אל צרורות צמרו.

—אל נא תשיבני ריקם, הנני מתחנן אליך, —אמרתי, ודמי נקפא בקרבי, —הנני כמעט גוע ברעב, זה ימים אחדים לא אכלתי.

בפנים תמימים, מבלי דבר דבר, החל להפוך לעיני את צלחותיו. —האמנם אינני מאמין לו?

רק חמשה אירים. בעוד יומים אביא אליך עשרה.

—ידידי היקר, אולי תצוני לעשוק בשבילך את קופת החנות?—שאל בקוצר-רוח.

—כן, אמרתי, —קח נא חמשה אירים מן הקופה.

—לא אני הוא האיש אשר אתה מבקש, —ענה. —יותר אין לנו לדבר דבר!

יצאתי מהחנות, גוע ברעב ובווער מפני הבושה. השפלתי את עצמי כל כך בשביל עצם נבזה—ובכל זאת לא השגתי!—לא, הן צריך לבוא הקץ לכל זה! זמן רב סבלתי בגאון כל מיני ענויים—ובהרף-עין אחד כל כך השפלתי, כל כך ירדתי פלאים! זה היום עכר עכרני עד נצח! אנכי לא התביישתי לבכות בפני תגרנים! ומה היו תוצאות כל אלה?—לא, הנני מרגיש גועל אל נפשי, עד כדי הקאה! בא מועד, עת לשים קץ לכל זה!

ואולם—מה אם יסגרו את שער חצר מעוני ואותי יכלאו עוד הפעם לכל הלילה בבית-המועצה?—הרעיון הזה סעד את כחותי. אין אני רוצה לישון בבית המועצה! תודה לאל, בשעון המגדל אני רואה רק את מספר השעה השביעית; עוד שלש שעות לפני. אולם מה רבה חרדתי!

[עמ' 77]

אחר רוח לי קצת, ואשים פעמי, פעמי צב, הביתה. לאשרי, צמאתי זאת הפעם הראשונה ביום הזה, —לאשרי, יען חדלתי לזמן-מה להרגיש את הרעב. —ללכת אל השוק, אל המזרקה? אך קשה לדעת אם תקלוט קיבתי אל קרבה גלע של מים, ואולי ירע לי בגללו עוד יותר.

והכפתורים? עוד לא נעשה אתם דבר!—הנה עוד תקוה! עוד לא אבדתי בהחלט! כמובן, אנכי אקבל בעדם עשרה

מועד להתיאש!

איך זה לא זכרתי את הכפתורים!

הוצאתי אותם מצלחתי, ואתבונן בהם מדי לכתי; עיני כהו משמחה, ולא הוספתי עוד לראות את הרחוב אשר הלכתי בו.

ופץ, נשקע פה,

גם כל חפצי הקטנים, אף ספרי האחרון... בימי המכירה בפומבי הייתי אוהב לבוא הנה, ואשמח כאשר באו ספרי

לידים אמונות. התנאיתי בזאת, כי האקטור מסלסן נושא את שעוני; ואת הזורנל אשר נדפסו בו נסיונותי הראשונים בשירה, ראשוני עטי, קנה אחד ממכירי, ואת המעיל—אחד הצלמים [7], למען השכירו לפי שעה לאנשיו. אי-אפשר לי להתרעם על יורשים כאלה.

הגני ממשמש את הכפתורים בצלחתי ונכנס. – „הדוד” יושב אל השלחן וכותב.

צל קרש, באופן

מוזר, ולבי דפק בחזקה.

הוא הסב פניו אלי בבת-צחקו הנעימה הרגילה, וישען בכפות ידיו על השלחן ויביט עלי כשואל.

– הנה הבאתי פה... חפצתי לשאל, אולי תמצא חפץ... הנה, בלי משים באו לידי... כפתורים אחדים.

[עמ' 78]

– מה? איזה כפתורים? למה כפתורים? – הוא כונן עיניו עליהם בלי-הבין.

אולי יתן לי בעדם אירים אחדים... כמה שירצה... הגני מסכים למפרע.

– בעד הכפתורים האלה? – וה„דוד” מביט ישר לתוך עיניו. – בעד הכפתורים האלה?

– כן, כמה שחללתי-אקנה סיגרות. במקרה עברתי-אפנס הנה.

המלוה צחק בקול גדול וישב אל שלחנו. אנכי עמדתי כמחכה לדבר מה. חדלתי מקוות בו ברגע שנכנסתי; אבל הצחוק שלו היה משפט מות בשבילי. – גם המשקפים לא תועילנה מאומה, אך ננסה נא.

– הנה גם המשקפים בתור הוספה, – אמרתי ואורידם. – רק עשרה אירים; לו רק חמשה.

– את משקפך כבר נטשתי פעם, – אמר „הדוד”.

– אך לי נחוצה מרקה למכתב, – אמרתי חרש. – צריך אני לשלוח מכתב נכבד. תן לי, לכל הפחות, מרקה במחיר עשרה או חמשה אירים.

– אנה לך לך מאתי, בשם ה'! – קרא הוא בתנועה של קוצר-רוח.

– כן אפוא! יהי כן! – במהירות שמתי את משקפי על עיני, ואקח את הכפתורים ואצא. – לפני פתח המרתף עמדתי, ואביט עוד פעם על הכפתורים, – איך זה ועל מה זה לא לקח אותם! הן כמעט כפתורים חדשים הם! אינני מבין.

ובעוד אני תפוש במחשבות האלה, ויחלף איזה איש על ידי, ופניו אל המרתף. האיש הזה דחפני ויבקש סליחה; ואשים עליו עין.

אָא, אתה הוא? – אמר פתאם ויאחז בידי. – מה זה היה לך? מה כה שָנו פניך? מה עשית שם מתחת?

– כך. עסקים. וגם אתה, כנראה, הולך שמה?

רגלי כשלו כפעם בפעם; נשענתי אל הקיר, ואושיט לו את ידי עם הכפתורים.

[עמ' 79]

– מה משונה הדבר! – קרא בקול. – ועד כה הדברים מגיעים?

– היה שלאמכתי, ואבקש ללכת לדרכי, ביראי פן אתן קולי ביללה.

לא-עמוד, חכה!

למה זה אחכה? – הוא בעצמו בודאי נושא אל „הדוד” את טבעת חתונתו; הוא בעצמו רעב, חייב כסף לבעלת הבית שלו.

– ואולם, – אמרתי, – אם תמהר לשוב...

– כמובן-ענה הוא ויקחני תחת זרועו. – אבל הן ידעתך, אין אני מאמין לדבריך. בוא נא יחד אתי.

הבנתי את כנותו; בפעם האחרונה התלהבתי בבושה, ואענה:

זוכל. הבטחתי לבוא בחצי השעה השמינית לבֶרְנַדְט-אֶנְקֶרס-הדה...

– מה אתה שח! כעת כבר הגיעה השעה השמינית, על פי השעון הזה, אשר אתנהו תחף בעבוט. – בוא נא אתי, ת חמש קרונות.

ויסחב אותי אחריו.

הערות שוליים:

ואה פרוטות הנקרא [מ], אירים”.

[ב] נדנדה – כסא-מתנדנד.

[ג] רחוב קטן וצר.

[ד] מחסן – חנות גדולה, בית מסחר.

[ה] מקטורן – הבגד הקטן מתחת למעיל.

[ו] סקרנות – התשוקה לראות ולדעת הכל.

[ז] בדות – ספור-בדים.

[ח] כעניאמאפרי.

[ט] אולר – סכין קטן.

עומד אִין וישב על השעון.

[כ] אבן קטן.

[ל] פּוֹלְטֶרְף.

.Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution .is subject to the trademark license, especially commercial redistribution

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project .Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license

**Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™
electronic works**

- A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that.1 you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set .forth in paragraph 1.E.8
- B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any.1 way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See .paragraph 1.E below
- C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a.1 compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format .with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others
- D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this.1 work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations .concerning the copyright status of any work in any country other than the United States
- :E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg.1
- E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project.1 Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project :Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United

States, you will have to check the laws of the country where you are located before
.using this eBook

E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9

E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work

E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™

E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License

E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1

E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9

E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that

You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works

You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work

You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works

E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below

F.1

F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment

F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project

Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE

F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this.1 electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in .writing without further opportunities to fix the problem

F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this.1 work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR .FITNESS FOR ANY PURPOSE

F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or.1 limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity .or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions

F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any.1 agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any .Defect you cause

™ Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people .in all walks of life

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information .page at www.gutenberg.org

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible .to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly .important to maintaining tax exempt status with the IRS

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it

takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition

.Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks